

Promemoria

Tidsfrister och kontaktpunkt för att främja produktionen av förnybar energi

Promemorians huvudsakliga innehåll

I promemorian föreslås en ny lag och en ny förordning med bestämmelser om tidsfrister för vissa tillståndsförfaranden vid produktion av förnybar el och om en kontaktpunkt för vissa tillståndsförfaranden vid produktion av förnybar energi. Bestämmelserna genomför artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

Tidsfristerna avser ärenden som rör tillstånd för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar el och av utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet. Tidsfristerna kommer att träffa statliga myndigheter, regeringen och kommunerna. Regeringen föreslås få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om tidsfrister för de prövningar som görs av kommunerna.

Ett tillståndsförfarande ska ta högst ett år om tillståndet avser anläggningar med en elproduktionskapacitet under 150 kW och högst två år för anläggningar med en högre elproduktionskapacitet. Tidsfristerna kan förlängas under vissa förutsättningar.

Kontaktpunkten ska inrättas för att underlätta tillståndsförfaranden i ärenden som rör produktion av förnybar energi. Det föreslås att Statens energimyndighet ska tillhandahålla kontaktpunkten i samarbete med andra myndigheter. Regeringen föreslås få ett bemyndigande att meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med kontaktpunkten.

Lagen och förordningen föreslås träda i kraft den 30 juni 2021.

Innehållsförteckning

2	Författningsförslag.....	3
2.1	Förslag till lag om tidsfrister för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt.....	3
2.2	Förslag till förordning om tidsfrister för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt.....	4
3	Ärendet och dess beredning.....	8
4	Artikel 16 och hur den bör genomföras.....	8
5	Tidsfrister för vissa prövningar.....	12
6	Inriktningen för förordningsbestämmelser om tidsfristerna.....	14
7	En kontaktpunkt ska inrättas.....	20
8	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	23
9	Konsekvensanalys.....	24
10	Författningskommentar.....	29
Bilaga 1	Sammanfattning av Naturvårdsverkets rapport Analys av genomförande av tillståndsfrågor i det omarbetade förnybartdirektivet.....	31
Bilaga 2	Naturvårdsverkets författningsförslag.....	37

2 Författningsförslag

2.1 Förslag till lag om tidsfrister för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt

Härigenom föreskrivs¹ följande.

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om tidsfrister för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt för ärenden som rör produktion av förnybar energi.

2 § I denna lag betyder

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall av biologiskt ursprung,

förnybar el: el som produceras genom användning av förnybara energikällor,

förnybar energi: energi som produceras genom användning av förnybara energikällor,

förnybara energikällor: förnybara, icke-fossila energikällor, dvs. vindenergi, solenergi och geotermisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas, och

uppgradering: helt eller delvist utbyte av utrustning i syfte att i anläggningar för produktion av förnybar el ersätta eller öka kapaciteten eller öka anläggningens effektivitet.

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners prövningar av ärenden som gäller tillstånd, anmälningar eller dispenser för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar el samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet.

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med den kontaktpunkt som inrättas för att vägleda sökande i ärenden som gäller tillstånd, anmälningar eller dispenser för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till nätet.

Denna lag träder i kraft den 30 juni 2021.

¹ Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

2.2 Förslag till förordning om tidsfrister för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt

Regeringen föreskriver² följande.

Inledande bestämmelse

1 § I denna förordning finns bestämmelser som ansluter till lagen (xx) om tidsfrister för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt.

Förordningen är meddelad med stöd av 3 och 4 §§ i den lagen och, i fråga om 11 och 12 §§, 8 kap. 7 § regeringsformen.

Ord och uttryck

2 § Ord och uttryck i denna förordning har samma betydelse som i lagen (xx) om tidsfrister för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt.

Med uttrycket utrustning för anslutning till elnätet avses i denna förordning icke-koncessionspliktiga nät och transformator- eller kopplingsstationer.

Avvikande bestämmelser i andra lagar eller i förordningar

3 § Om det i fråga om prövningar enligt 4 § finns en bestämmelse med en kortare tidsfrist än vad som anges i 5 § i lag eller i en annan förordning, tillämpas den bestämmelsen.

Tidsfrister som rör tillstånd för anläggningar som producerar förnybar el

4 § Tidsfristerna i 5 § gäller om en ansökan eller anmälan enligt nedan angivna författningar avser uppförande, uppgradering eller drift av anläggningar för produktion av förnybar el och utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet:

1. ansökan om tillstånd eller anmälan om anläggningar och verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt 8 kap. 5 §, 21 kap. 2–6 och 9–16 §§ och 29 kap. 5–17, 27, 28, 40, 41, 65 och 67–72 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251) och 11 kap. miljöbalken,

2. anmälan om en sådan ändring som avses i 1 kap. 11 § 1 miljöprövningsförordningen (2013:251),

3. ansökan om tillstånd eller dispens enligt 7 kap. miljöbalken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken,

4. anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken,

5. anmälan enligt 3 § förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket,

6. ansökan om dispens enligt 14 § artskyddsförordningen (2007:845),

² Jfr Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

7. ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1988:950),
8. ansökan om lov eller anmälan enligt plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:228),

9. ansökan om tillstånd eller anmälan enligt 14, 15 och 27 §§ skogs-
vårdslagen (1979:429),

10. ansökan om godkännande enligt Europaparlamentets och rådets
förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälso-
bestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter
som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av
förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter),

11. ansökan om tillstånd enligt lagen (1992:1140) om Sveriges
ekonomiska zon,

12. ansökan om tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,

13. ansökan om ledningsrätt enligt ledningsrättslagen (1973:1144), eller

14. ansökan om koncession för en lagringsanläggning eller en förgas-
ningsanläggning enligt naturgaslagen (2005:403).

Tidsfristerna gäller dock inte för prövningar som görs av domstol eller
för överklaganden som prövas av en annan myndighet än domstol.

5 § En prövning av ett ärende enligt 4 § får ta

1. högst två år om ärendet avser uppförande och drift av anläggningar
för produktion av förnybar el och utrustning för anslutning av dessa till
elnätet,

2. högst ett år om ärendet

a) enligt 1 avser anläggningar med en elproduktionskapacitet under 150
kW, eller

b) avser uppgradering av befintliga anläggningar för produktion av
förnybar el och utrustning för anslutning av dessa till elnätet.

6 § Tidsfristerna i 5 § får förlängas med ett år om det

1. efter att en tidsfrist har börjat löpa uppstår behov av tidskrävande
kompletteringar på grund av nya bestämmelser, ny information eller nya
riktlinjer,

2. uppstår en försening vid handläggningen av ett ärende och
förseningen beror på någon yttre omständighet som inte kan påverkas och
som inte kunde förutses när tidsfristen började löpa, eller

3. finns andra synnerliga skäl.

Tidsfristen i 5 § 2 b) får, utöver vad som anges i första stycket, förlängas
med ett år om det finns säkerhetsrelaterade skäl där uppgraderings-
projektet inverkar påtagligt på elnätet eller anläggningens ursprungliga
kapacitet, storlek eller prestanda.

7 § En tidsfrist börjar löpa när en ansökan eller anmälan som har kommit
in till den myndighet som ska handlägga ärendet bedöms vara komplett.

Tidsfristen slutar löpa när

1. ett slutligt beslut har fattats och en underrättelse om beslutet har
skickats ut,

2. ett besked har lämnats om att verksamheten får påbörjas efter att en
anmälan har gjorts, eller

3. ärendet har avslutats på annat föreskrivet sätt.

8 § Om prövningen av ett ärende innefattar en prövning av skyldigheter i unionsrätt på miljöområdet får tidsfristen i 5 § förlängas med den tid som den prövningen tar.

Kontaktpunkt som rör tillstånd för anläggningar som producerar förnybar energi

9 § Statens energimyndighet ska tillhandahålla en digital kontaktpunkt för vägledning och information om tillstånds-, dispens- och anmälningsförfaranden enligt 17 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd och enligt de författningar som anges i 4 § om förfarandena avser uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och utrustning för anslutning av dessa till nätet.

10 § Statens energimyndighet ska säkerställa att det genom kontaktpunkten tillhandahålls

1. generell information om vilka tillstånds-, anmälnings- och dispensförfaranden som omfattas av kontaktpunkten,
2. direktlänkar till vägledning och specifik information om de förfaranden som avses i 9 § hos de myndigheter som ska handlägga ett sådant ärende,
3. kontaktuppgifter till de myndigheter som ska handlägga ett ärende, och
4. en digital handbok om förfarandet för utvecklare av projekt för produktion av förnybar energi.

11 § Kontaktpunkten ska tillhandahålla generell information, direktlänkar och kontaktuppgifter enligt 10 § 1–3 till följande myndigheter:

1. Boverket,
2. kommunerna,
3. Energimarknadsinspektionen,
4. Havs- och vattenmyndigheten,
5. Jordbruksverket,
6. Lantmäteriet,
7. länsstyrelserna,
8. mark- och miljödomstolarna,
9. Regeringskansliet,
10. Naturvårdsverket,
11. Riksantikvarieämbetet, och
12. Skogsstyrelsen.

Myndigheterna i första stycket 1–7 och 9–12 ska bistå Statens energimyndighet i arbetet med kontaktpunkten genom att säkerställa att det på den egna webbplatsen finns specifik och uppdaterad vägledning och information om de tillstånd, anmälningar och dispenser som myndigheten prövar, och att handlingar i ett ärende kan lämnas in digitalt.

1. Denna förordning träder i kraft den 30 juni 2021.

2. Tidsfristerna i 5 § gäller endast för ansökningar eller anmälningar som kommer in till den myndighet som ska handlägga ärendet efter ikraftträdandet.

3 Ärendet och dess beredning

I artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (det omarbetade förnybartdirektivet) finns krav på att medlemsstaterna ska fastställa tidsfrister för tillståndsförfaranden som avser anläggningar för produktion av förnybar el och tillgångar för anslutning av dessa till elnätet. Det finns även krav på att medlemsstaterna ska inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter för att tillhandahålla vägledning och underlätta det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet för sökande vid uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi och tillgångar som krävs för anslutning av dessa till elnätet. Det omarbetade förnybartdirektivet ska vara genomfört senast den 30 juni 2021.

Naturvårdsverket fick i maj 2019 i uppdrag att utreda och lämna förslag på hur artikel 16 ska genomföras. Uppdraget redovisades den 31 januari 2020 genom rapporten *Analys av genomförande av tillståndsfrågor i det omarbetade förnybartdirektivet* (dnr I2020/00279). Denna promemoria har utarbetats i Infrastrukturdepartementet med utgångspunkt i förslagen i Naturvårdsverkets rapport. I *bilaga 1* finns en sammanfattning av rapporten. I *bilaga 2* finns rapportens författningsförslag.

4 Artikel 16 och hur den bör genomföras

Förslag: Det ska införas en ny sektorsövergripande lag och förordning med bestämmelser om tidsfrister för vissa tillståndsförfaranden vid produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt för ärenden som rör produktion av förnybar energi.

Rapportens bedömning överensstämmer i huvudsak med promemorians förslag. I rapporten föreslås även ändringar i miljöbalken, lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar, naturgasförordningen (2006:1043) och elförordningen (2013:208).

Skälen för förslaget

Kontaktpunkt

I artikel 16 i det omarbetade förnybartdirektivet finns krav på att medlemsstaterna ska inrätta eller utse en eller flera kontaktpunkter som ska tillhandahålla vägledning och underlätta det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor och tillgångar som krävs för anslutning av dessa till elnätet. Sökande ska inte behöva kontakta mer än en kontaktpunkt under hela förfarandet. Kontaktpunkten ska vägleda och förse sökanden med all nödvändig information och vid behov involvera andra administrativa myndigheter. Sökande ska även ha rätt att lämna in handlingar i digital form.

Kontaktpunkten ska tillhandahålla en handbok om förfarandet för utveckla av projekt för produktion av förnybar energi. Handboken ska även rikta sig till småskaliga projekt och projekt som avser egenanvändare av förnybar energi och den ska även finnas online.

Tidsfrister

I artikel 16 finns det även krav på tidsfrister för tillståndsförfaranden för kraftverk, dvs. anläggningar för produktion av el. Tidsfristerna gäller för beslut i ärenden som avser tillstånd för uppförande och drift av anläggningar för produktion av förnybar el och tillgångar som krävs för anslutning av dessa till elnätet. Tidsfristen för tillståndsförfaranden får vara högst ett år för anläggningar med en elproduktionskapacitet under 150 kW och högst två år för anläggningar som har en högre elproduktionskapacitet. Tvåårsfristen ska omfatta samtliga relevanta förfaranden vid behöriga myndigheter. Båda tidsfristerna kan förlängas med upp till ett år om det finns exceptionella omständigheter.

Medlemsstaterna ska underlätta uppgraderingen av befintliga anläggningar för förnybar energi genom att säkerställa ett förenklat och snabbt tillståndsförfarande som inte ska vara mer än ett år. Av definitionen av uppgradering i artikel 2.10 i direktivet framgår att det endast är uppgraderingar av kraftverk som avses. Tidsfristen på ett år kan förlängas med ytterligare ett år om det finns exceptionella omständigheter, såsom tvingande säkerhetsrelaterade skäl där uppgraderingsprojektet inverkar påtagligt på elnätet eller anläggningens ursprungliga kapacitet, storlek eller prestanda.

Tidsfristerna ska gälla utan att det påverkar skyldigheter i unionsrätt på miljöområdet, överklaganden, rättsmedel eller andra domstolsförfaranden eller alternativa tvistlösningsmekanismer.

Tvistlösning och förfaranden för nätanslutning

Medlemsstaterna ska enligt artikel 16 säkerställa att sökande har tillgång till enkla förfaranden för tvistlösning avseende tillståndsförfarandet och utfärdandet av tillstånd att uppföra och driva anläggningar för produktion av förnybar energi.

Det anges även i artikeln att medlemsstaterna får inrätta ett förfarande för nätanslutning efter enkel anmälan för uppgraderingsprojekt som avses i artikel 17.1, dvs. anslutningar till elnätet av egenanvändare av förnybar energi och demonstrationsprojekt för förnybar energi med en elkapacitet på högst 10,8 kW. Om ett sådant förfarande inrättas gäller vissa tidsfrister för förfarandet.

Tidsfrister i enlighet med kraven i artikel 16 bör införas

Förnybartdirektivet är ett s.k. minimidirektiv, vilket innebär att medlemsstaterna har rätt att införa eller behålla strängare, men inte mildare krav än de som följer av direktivet. När det gäller frågan om tidsfrister för tillståndsprövning, men även övriga krav i direktivet, så är det övergripande syftet med dem att främja energi från förnybara energikällor.

Genomförandet av direktivet bör göras i enlighet med de krav som ställs där. Några snävare tidsfrister eller strängare krav bör inte införas i dagsläget. Inte heller är det för närvarande aktuellt att införa tidsfrister på

andra områden än de som anges i direktivet. Även om det finns många sektorer och verksamheter som också behöver ställa om för att minska sin klimat- och miljöpåverkan och Sverige har mycket höga ambitioner på området är det inte säkert att tidsfrister är det mest effektiva styrmedlet för att effektivisera en prövningsprocess. Slutsatsen i promemorian Anpassad miljöprövning för en grön omställning (Ds 2018:38) är att tidsfrister kan innebära ett förtursförfarande som inte leder till snabbare handläggningstider om det inte tillförs extra resurser och kompetens. Det anges också att införandet av tidsfrister skulle kunna leda till orättvisor i det enskilda fallet, snedvriden konkurrens och suboptimering av resurser.

De tidsfrister som anges i direktivet är väl tilltagna på ett generellt plan och det är därför inte troligt att de ger den effekt som beskrivs i promemorian. Det saknas dock statistik för att man med säkerhet ska kunna säga vilken effekt införandet av tidsfrister får. Det saknas exempelvis en strukturerad och heltäckande statistik över handläggningstider för tillståndsprövning enligt miljöbalken. Naturvårdsverket har fått ett regeringsuppdrag att förbereda så att myndigheten fr.o.m. 2021 kan ansvara för en samlad statistik för miljöstillståndsprövningen. I uppdraget ingår att kunna ta emot, sammanställa, analysera och presentera de uppgifter om miljöstillståndsprövningen som Domstolsverket och länsstyrelserna har fått i uppdrag att kunna ta fram fr.o.m. verksamhetsåret 2020. Uppgifterna för 2020 ska lämnas till Naturvårdsverket senast den 31 mars 2021. Regeringsuppdraget ska redovisas senast den 12 maj 2021.

Regeringen har tillsatt utredningen En modern och effektiv miljöprövning (dir. 2020:86) i syfte att genom horisontella förändringar i miljöprövningen underlätta för miljö- och klimatförbättrande investeringar och åstadkomma snabbare och enklare prövningsprocesser samtidigt som ett bibehållet miljöskydd säkerställs. Under de kommande åren kommer omfattande insatser att krävas inom näringslivet för att Sverige ska kunna nå flera energipolitiska mål och klimat- och miljömål. Den omställning som krävs för att möta dessa utmaningar innebär att många verksamheter kommer att behöva söka nya eller ändrade tillstånd enligt miljöbalken. Prövningen behöver i vissa fall hantera målkonflikter mellan exempelvis minskad klimatpåverkan och ökad övrig miljöpåverkan i verksamhetens närområde. Utredningen ska överlämna sitt betänkande i december 2021. Man bör invänta utredningens analyser och förslag innan man tar ställning till nya styrmedel.

Ett nytt sektorsövergripande regelverk för att genomföra artikel 16 bör tas fram

Huvuddelen av det som anges i artikel 16 är tvingande för medlemsstaterna att genomföra. Förutom tidsfristerna för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el gäller det inrättandet av en eller flera kontaktpunkter för vissa tillståndsförfaranden som rör anläggningar för produktion av förnybar energi, rätten att lämna in handlingar i digital form i sådana ärenden och framtagandet av en handbok. Några befintliga bestämmelser som kan anses genomföra direktivet i dessa delar finns inte. I fråga om kravet på tidsfrister finns det visserligen tidsfrister satta för prövningen av vissa ärenden, exempelvis för ärenden om lov, förhandsbesked och anmälningar som prövas enligt plan- och bygglagen

(2010:900), men befintliga bestämmelser täcker endast en liten del av direktivets krav. Bestämmelsen i 9 § första stycket förvaltningslagen (2017:900) om att ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts är inte heller tillräcklig för att genomföra direktivet eftersom det inte finns någon konkret tidsfrist i bestämmelsen.

Naturvårdsverket föreslår att ett nytt sektorsövergripande regelverk ska tas fram för att genomföra artikel 16. Verket bedömer att en sådan lösning är att föredra framför att göra ändringar i miljöbalken och i sektorslagstiftningen, eftersom reglerna kommer att omfatta en rad olika typer av tillstånd och anmälningar med olika komplexitet och handläggningstider. Verket anser också att det finns fördelar med att ha bestämmelserna samlade på ett ställe. I denna promemoria görs samma bedömning. Alternativet att ändra i miljöbalken och i sektorslagstiftningen skulle vara svåröverskådligt och inte innebära några fördelar.

Ändringar i andra författningar krävs inte

Naturvårdsverket gör bedömningen att det utöver ett sektorsövergripande regelverk krävs ändringar i miljöbalken, lagen om mark- och miljödomstolar, naturgasförordningen och elförordningen. Ändringarna syftar till att upphäva hinder för att en sökande ska kunna lämna in handlingar digitalt i ett tillståndsärende. Det som verket ser som hinder är bl.a. bestämmelser om egenhändigt undertecknande av fullmakt i 12 kap. 8 § rättegångsbalken och krav på bestyrkta förteckningar över fastighetsägare i naturgasförordningen och elförordningen.

Domstolarnas mål- och ärendehantering håller på att digitaliseras. Den 17 juni 2020 beslutade regeringen att överlämna propositionen Digital kommunikation i domstolsprocesser (prop. 2019/20:189) till riksdagen. Enligt förslagen i propositionen ska processrättsliga formkrav som hindrar digital kommunikation anpassas eller tas bort så att all skriftlig kommunikation i domstolsprocesser ska kunna ske i digital form. Förslagen innebär bl.a. att domstolsärenden ska få inledas digitalt, till exempel genom e-post, och att rättegångsfullmakter ska få utfärdas i digital form och skrivas under med en avancerad elektronisk underskrift. De nya bestämmelserna föreslås träda i kraft den 1 januari 2021, dvs. i god tid före den 30 juni 2021 då direktivet ska vara genomfört. De ändringar som Naturvårdsverket föreslår i miljöbalken och lagen om mark- och miljödomstolar behövs därför inte.

När det gäller kravet i elförordningen och naturgasförordningen om att en bestyrkt förteckning över fastighetsägare ska bifogas en ansökan om koncession finns, enligt uppgift från Energimarknadsinspektionen, möjlighet redan i dag att lämna såväl ansökan som förteckningen digitalt via e-post. Det pågår även ett arbete med att ta fram en digital plattform med behörighetsinloggning som ska möjliggöra elektroniska ansökningsförfaranden. Planeringen är, enligt uppgift från inspektionen, att plattformen ska finnas på plats inom ett år. Mot bakgrund av dessa uppgifter är bedömningen att det inte heller behövs ändringar i elförordningen eller naturgasförordningen för att det ska gå att överlämna handlingar digitalt i ett tillståndsärende.

Naturvårdsverket föreslår även ändringar av de tidsfrister för ärenden om nätkoncessioner som finns i 10 § elförordningen så att dessa anpassas till tidsfristerna i direktivet. Verket gör bedömningen att den ledning som går från en produktionsanläggning till ett transmissions- eller regionnät är en sådan tillgång som krävs för anslutning av en anläggning till elnätet och att koncessionsprövningen för en sådan ledning därför omfattas av tidsfristerna i artikel 16. I nästa avsnitt görs dock en motsatt bedömning. Den ledning som går från en produktionsanläggning till ett transmissions- eller regionnät bedöms inte vara en sådan tillgång som avses i direktivet. Därför behöver inte några ändringar avseende tidsfristerna göras i elförordningen. Det kan i sammanhanget nämnas att en översyn av regelverket för nätkoncessioner pågår. Regeringen tillsatte 2018 en utredning som fick i uppdrag att se över regelverket i syfte att modernisera, förenkla och förbättra det utan att resurseffektivitet, nätstabilitet eller miljöskydd skulle påverkas negativt. Utredningen överlämnade i juni 2019 betänkandet Moderna tillståndsproucesser för elnät (SOU 2019:30). Betänkandet har varit ute på remiss och bereds för närvarande i Regeringskansliet.

Naturvårdsverket bedömer att inga regel- eller systemförändringar krävs när det gäller kravet i direktivet på att sökande ska ha tillgång till enkla förfaranden för tvistlösning. Myndigheten anser att möjligheten att överklaga tillståndsbeslut tillgodoser direktivets krav. Samma bedömning görs i denna promemoria.

Enligt Naturvårdsverkets bedömning bör det inte heller införas något sådant förfarande för nätanlutning efter enkel anmälan för uppgraderingsprojekt för vissa anläggningar som avses i artikel 17.1. Verket bedömer att processen för anslutning till elnätet av små anläggningar snarare skulle bli mer komplicerad än förenklad av två parallella anmälningsförfaranden. Bedömningen i promemorian är densamma. Något särskilt förfarande bör inte införas.

5 Tidsfrister för vissa prövningar

Förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners prövningar av ärenden som gäller tillstånd, anmälningar eller dispenser för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar el samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet.

Uttrycken biomassa, förnybar el, förnybara energikällor och uppgradering ska definieras i den nya lagen.

Rapportens förslag överensstämmer i huvudsak med promemorians förslag. I rapporten har bemyndigandet en annan utformning och definitionerna är inte desamma.

Skälen för förslaget: De bestämmelser som genomför direktivet kommer att omfatta en rad olika tillstånd och om de finns i förordning kan kompletteringar göras med kortare tidsintervall än vad som krävs för en lagändring. Utgångspunkten i denna promemoria är därför att detaljerade

bestämmelser som genomför direktivet bör meddelas i förordning. I de delar som rör statliga myndigheter och regeringen kan regeringen meddela bestämmelser i förordning med stöd av restkompetensen i 8 kap. 7 § regeringsformen. Vissa av direktivets krav kommer dock att träffa kommunerna. Det gäller bl.a. kravet på tidsfrister för kommuners provningar av ärenden som gäller tillstånd, anmälningar eller dispenser för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar el samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet. Regler som innebär ett åliggande för kommunerna ska regleras i lag (8 kap. 2 § 3 regeringsformen). Delegering är dock möjlig (8 kap. 3 § regeringsformen). I de delar som innebär ett åliggande för kommunerna krävs att regeringen får ett bemyndigande i lag att meddela föreskrifter. Det bör därför införas en ny lag med de bemyndiganden som krävs och en ny förordning med mer detaljerade bestämmelser som genomför direktivet.

Samtliga tidsfrister i direktivet avser kraftverk, dvs. anläggningar för produktion av el. Därför bör det också framgå av bemyndigandet att tidsfristerna endast avser tillståndsprocesser för uppförande, uppgradering och drift av sådana anläggningar. Tidsfristerna ska dock inte bara avse tillståndsprocesser för anläggningarna utan även tillståndsprocesser som avser tillgångar som krävs för anslutning av anläggningarna till elnätet. Ordet tillgångar bör ersättas av ordet utrustning i bemyndigandet.

Vad som avses med utrustning som krävs för anslutning av anläggningarna till elnätet förklaras inte i direktivet. Naturvårdsverket gör bedömningen att det inte är transmissions- och regionnät som avses. I promemorian görs samma bedömning. När det gäller ledningen som går från produktionsanläggningen till transmissions- eller regionnät går bedömningarna dock isär. Naturvårdsverket anser att den ledningen bör omfattas. I denna promemoria görs dock bedömningen att ledningen som går från den punkt där produktionsanläggningens el omvandlas för att överföras längre sträckor bör ses som en del av elnätet. Den omfattas därför inte av kraven i artikeln. Det rör sig då inte om utrustning för anslutning till elnätet, utan om elnätet som sådant. Det som avses i direktivet är i stället anslutningen från platsen för elproduktionen till den punkt där elen omvandlas eller anpassas för överföring över längre sträckor, exempelvis i en transformator- eller kopplingsstation vid produktionsanläggningen. Transformator- eller kopplingsstationer bör ingå i vad som avses med utrustning som krävs för anslutning till elnätet. Sammanfattningsvis bör regeringen med utgångspunkt i tolkningen av direktivet få meddela föreskrifter om vad som avses med utrustning för anslutning till elnätet. Detta kan göras med stöd av regeringens restkompetens.

Uttrycken förnybar el och uppgradering används i bemyndigandet. I definitionen av förnybar el används uttrycket förnybar energikälla. I definitionen av förnybar energikälla används ordet biomassa. Eftersom uttrycken används i lagen bör de också definieras där. Utgångspunkten bör vara definitionerna som finns i det omarbetade förnybartdirektivet.

6 Inriktningen för förordningsbestämmelser om tidsfristerna

Bedömning: En tidsfrist på högst två år bör gälla för prövningar i ärenden som avser tillstånd för uppförande och drift av anläggningar för produktion av förnybar el och utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet. En tidsfrist på högst ett år bör gälla för prövningar i fråga om samma tillstånd om de avser anläggningar med en elproduktionskapacitet under 150 kW eller om de avser uppgraderingar av befintliga anläggningar för produktion av förnybar el. Tidsfristerna bör kunna förlängas med ett år bl.a. vid behov av vissa kompletteringar eller om det finns synnerliga skäl. En tidsfrist bör även kunna förlängas med den tid som en prövning av skyldigheter i unionsrätt på miljöområdet tar. Tidsfristerna bör inte gälla för prövningar som görs av domstol eller för överklaganden som prövas av en annan myndighet än domstol.

De tillståndsförfaranden som ska omfattas av tidsfristerna bör framgå av en uttömmande uppräkningslista i den sektorsövergripande förordningen. Det bör också framgå när en tidsfrist ska börja och sluta löpa och hur den förhåller sig till kortare tidsfrister i andra författningar.

Rapportens förslag överensstämmer i huvudsak med promemorians förslag. Rapportens bedömning avviker delvis från promemorians i fråga om vilka prövningar som ska omfattas av tidsfristerna. Rapportens förordningsförslag har en annan utformning.

Skälen för bedömningen

Tidsfristerna bör vara högst två respektive ett år med möjlighet till ett års förlängning

När det gäller tidsfristernas längd så bör de följa kraven i direktivet. Det innebär att tidsfristen är högst två år för förfaranden i ärenden som gäller tillstånd för uppförande och drift av anläggningar för produktion av förnybar el samt utrustning för anslutning av anläggningarna till elnätet. Om anläggningen har en elproduktionskapacitet under 150 kW, ska tidsfristen för samma tillstånd vara högst ett år. Båda tidsfristerna kan förlängas med ett år vid exceptionella omständigheter. I direktivet ges inga exempel på vad som avses med exceptionella omständigheter. Naturvårdsverket anger i rapporten att exceptionella omständigheter bör motsvaras av uttrycket synnerliga skäl. Samma bedömning görs i denna promemoria. Naturvårdsverket lämnar som exempel att synnerliga skäl för förlängning skulle kunna vara behov av tidskrävande kompletteringar som uppstår efter att en tidsfrist har börjat löpa, exempelvis behov av en artinventering som bara kan ske viss tid på året.

Behov av tidskrävande kompletteringar bör vara ett skäl för förlängning. Behovet ska ha uppstått på grund av nya bestämmelser, ny information eller nya riktlinjer. Exempelvis kan det röra sig om kompletteringar av en ansökan eller anmälan men då ska behovet av kompletteringar ha

uppkommit utifrån ny information. Förseningar vid handläggningen hos någon prövningsinstans som beror på någon eller några yttre omständigheter som inte kan påverkas eller inte hade kunnat förutses när tidsfristen började löpa bör också kunna motivera en förlängning.

Tidsfristerna ska gälla för prövningar av vissa tillstånd för anläggningar som producerar förnybar el

Det är nödvändigt att avgränsa tillämpningsområdet för tidsfristerna så att det blir tydligt vilka prövningar som avses. Naturvårdsverket bedömer att tidsfristerna kommer att träffa tillståndsförfaranden i flera olika sektorslagstiftningar. I rapporten anges bland annat tillståndsförfaranden hos miljöprövningsdelegationerna, länsstyrelser, kommuner, Energimarknadsinspektionen och regeringen.

De tillståndsförfaranden som omfattas av tidsfristerna bör framgå av en uttömmande uppräknig i den sektorsövergripande förordningen. Bedömningen av vilka prövningar som ska omfattas av tidsfristerna överensstämmer med Naturvårdsverkets förslag med ett par avvikelser. Prövningar av nätkoncessioner enligt elförordningen bör inte omfattas av tidsfristerna (se avsnitt 5). Däremot bör tidsfristerna omfatta tillstånd som avser lagringsanläggningar och förgasningsanläggningar för biogas eller gas från biomassa enligt naturgaslagen.

En förutsättning för att ett ärende ska omfattas av tidsfristerna är att ansökan eller anmälan avser ett ärende om uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar el eller utrustning för anslutning av dessa till elnätet. Nedan följer en förteckning över vilka förfaranden som med den utgångspunkten bör omfattas av tidsfristerna:

1. ansökan om tillstånd eller anmälan om anläggningar och verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt 8 kap. 5 §, 21 kap. 2–6 och 9–16 §§ och 29 kap. 5–17, 27, 28, 40, 41, 65 och 67–72 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251) och 11 kap. miljöbalken,
2. anmälan om en sådan ändring som avses i 1 kap. 11 § 1 miljöprövningsförordningen (2013:251),
3. ansökan om tillstånd eller dispens enligt 7 kap. miljöbalken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken,
4. anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken,
5. anmälan enligt 3 § förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket,
6. ansökan om dispens enligt 14 § artskyddsförordningen (2007:845),
7. ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1988:950),
8. ansökan om lov eller anmälan enligt plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:228),
9. ansökan om tillstånd eller anmälan enligt 14, 15 och 27 §§ skogsvårdslagen (1979:429),
10. ansökan om godkännande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter),

11. ansökan om tillstånd enligt lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,
12. ansökan om tillstånd enligt lagen (1966:314) om kontinentalsockeln,
13. ansökan om ledningsrätt enligt ledningsrättslagen (1973:1144), eller
14. ansökan om koncession för en lagringsanläggning eller en förgasningsanläggning enligt naturgaslagen (2005:403).

Förhållandet till förvaltningslagen och till tidsfrister i andra författningar

I förvaltningslagen (2017:900) finns allmänna krav på handläggningen av ett ärende. Det anges bl.a. att ett ärende ska handläggas så enkelt, snabbt och kostnadseffektivt som möjligt utan att rättssäkerheten eftersätts (9 § första stycket). En myndighet ska också vara skyldig att underrätta en enskild part om avgörandet i ett ärende, som inletts av en enskild, kommer att försenas väsentligt (11 §). Om ett ärende som har inletts av en enskild part inte har avgjorts i första instans senast inom sex månader, får parten skriftligen begära att myndigheten ska avgöra ärendet (12 §). Myndigheten ska inom fyra veckor från den dag då en sådan begäran kom in antingen avgöra ärendet eller i ett särskilt beslut avslå begäran. Ett sådant beslut får överklagas. I förarbetena (prop. 2016/19:180 s. 119 f.) anges bl.a. att den föreslagna tidsgränsen på sex månader med marginal underskrider den tidsåtgång som Europadomstolen ofta har godtagit som skälig (ett år per instans), även om Europadomstolen också är noga med att framhålla att en bedömning måste göras i varje enskilt fall med beaktande bl.a. av ärendets komplexitet och parternas eget agerande. Det aktuella regelverket om tidsfrister innebär ingen särreglering i förhållande till förvaltningslagen. Förvaltningslagens bestämmelser gäller trots att direktivets tidsfrister införs, dvs. även den om skyndsamhetskravet och den om att en enskild part får vidta åtgärder om ett ärende försenas.

Direktivets tidsfrister är väl tilltagna. Handläggningstiden får vara högst ett eller två år beroende på vad ärendet gäller. Avsikten är att de tidsfrister som föreslås ska vara en borte gräns. Det kan finnas kortare tidsfrister i andra författningar. Dessa ska då gälla. Att kortare tidsfrister ska gälla framför de tidsfrister som genomför direktivet bör anges i förordningen.

Det finns till exempel kortare tidsfrister för prövningar enligt plan- och byggregelverket. I det regelverket finns ingen generell lov- eller anmälningsplikt för att uppföra en anläggning för produktion av förnybar el, men lov- respektive anmälningsplikt kan komma i fråga för olika åtgärder. Enligt 4 § i den föreslagna förordningen gäller tidsfristerna för ansökan om lov eller anmälan enligt plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:228). Detta innebär att tidsfristerna gäller för lovärenden avseende lovpliktiga åtgärder enligt 9 kap. plan- och bygglagen (2010:900) och 6 kap. plan- och byggförordningen (2011:228) samt för anmälningsärenden avseende anmälningspliktiga åtgärder enligt 6 kap. 5 och 6 §§ plan- och byggförordningen. Endast förfarandet mellan ansökan och beslut om lov respektive anmälan och beslut om startbesked omfattas. Samtidigt finns det för dessa ärendetyper redan särskilda tidsfrister som är kortare än de tidsfrister som genomför direktivet. Beslut i ärenden om lov ska meddelas inom tio veckor med möjlighet till förlängning med samma antal veckor. I anmälningsärenden ska beslut om

startbesked meddelas inom fyra veckor. Den tiden får förlängas en gång med högst fyra veckor. Enligt 3 § i den föreslagna förordningen ska de kortare tidsfristerna tillämpas. Detta innebär att tidsfristerna som genomför direktivet i praktiken inte kommer att tillämpas i några ärenden enligt plan- och byggregelverket.

Hur tidsfristen ska räknas

Ansvaret för att tidsfristerna hålls och hur tidsfristerna ska löpa i det enskilda ärendet kommer till stor del att ligga på den myndighet som ska handlägga ärendet. Det bör dock framgå av den sektorsövergripande förordningen när en tidsfrist ska börja löpa och vilka förfaranden som ska omfattas av tidsfristen.

I direktivet anges att tillståndsförfarandet ska omfatta alla förfaranden, från bekräftelsen på att ansökan har mottagits till översändande av resultatet av förfarandet. Det är dock inte i alla fall som en bekräftelse på en mottagen ansökan skickas ut. I förvaltningslagen finns inget sådant krav. En bekräftelse bör därför inte vara utgångspunkt för att tidsfristen ska börja löpa. Tidsfristerna bör i stället räknas från och med att en ansökan eller anmälan som bedöms vara komplett har kommit in till den myndighet som ska handlägga ärendet. När det gäller ankomstdagen för handlingar och hur brister i en framställning ska rättas till gäller bestämmelserna i förvaltningslagen eller, för vissa miljöbalksärenden, bestämmelser i miljöbalken eller föreskrifter som meddelats med stöd av miljöbalken.

Tidsfristen ska enligt direktivet avslutas i och med översändandet av resultatet av förfarandet. Om ett tillståndsförfarande avslutas med att myndigheten fattar ett slutligt beslut så bör tidsfristen löpa ut när det beslutet har fattats och underrättelse om beslutet har skickats ut. Om det, i enlighet med förvaltningslagens bestämmelser, är uppenbart obehövligt att underrätta en part om beslutet bör tidsfristen löpa ut när beslutet har fattats. Det förekommer också i vissa anmälningsärenden att förfarandet inte avslutas med ett beslut. I stället gäller att en verksamhet får påbörjas tidigast en viss tid efter att anmälan har gjorts. I sådana fall bör tidsfristen löpa ut när den tiden har passerat.

Vissa kompletteringar kan behöva göras efter att en ansökan ansetts vara fullständig och tidsfristen har börjat löpa. Kompletteringar som inte är omfattande bör rymmas inom direktivets tidsfrister. Om de däremot är omfattande och tidskrävande kan kompletteringarna vara sådana att de, enligt vad som tidigare redovisats, kan anses utgöra synnerliga skäl och motivera en förlängning av tidsfristen med upp till ett år.

En tidsfrist bör omfatta hela förfarandet för ett tillstånd

I direktivet anges att tidsfristen på högst två år ska omfatta samtliga relevanta förfaranden vid behöriga myndigheter. I många av de ärenden som omfattas av tidsfristerna prövas flera tillstånd, anmälningar eller dispenser inom samma förfarande förutsatt att det är samma sökande. Detta framgår av 3 § förordningen (2011:1237) om miljöprövningsdelegationer. I dessa fall kommer en och samma tidsfrist att gälla för den gemensamma prövningen. Om däremot flera separata tillstånd, anmälningar eller dispenser krävs för att en verksamhet ska komma igång eller

en uppgradering kunna göras så bör tidsfristerna räknas för varje prövning för sig. Görs ansökningarna eller anmälningarna vid samma tidpunkt så innebär det att alla nödvändiga förfaranden bör vara avslutade inom två år.

Om regeringen ska pröva tillåtligheten av en verksamhet enligt 17 kap. miljöbalken eller ett ärende överlämnas till regeringen för prövning enligt 21 kap. 7 § miljöbalken ska tidsfristen på två år som utgångspunkt omfatta hela förfarandet, dvs. både prövningen hos den tillståndsprovande myndigheten och hos regeringen. Om mark- och miljödomstolen prövar ett tillstånd där även regeringens tillåtlighetsprövning krävs är det bara regeringens tillåtlighetsprövning som omfattas av tidsfristen eftersom direktivet medger att en tidsfrist får förlängas med den tid som ett domstolsförfarande tar.

Tidsfristerna ska inte påverka domstolsförfaranden, överklaganden eller prövningen av skyldigheter i unionsrätt på miljöområdet

Direktivets krav på tidsfrister omfattar inte överklaganden, rättsmedel eller andra domstolsförfaranden. Inte heller omfattas alternativa tvistlösningsmekanismer, såsom förfaranden för klagomål, utomrättsliga överklaganden och rättsmedel. En tidsfrist får förlängas med den tid som en sådan prövning tar. Bedömningen är att direktivets undantag omfattar såväl prövningar i domstol som överklaganden som prövas av andra myndigheter, exempelvis länsstyrelsen eller regeringen. Motsvarande undantag bör göras i förordningen, dvs. ett undantag från kravet på tidsfrister för prövningar som görs av domstol eller för överklaganden som prövas av en annan myndighet än domstol.

Det anges även i direktivet att tidsfristerna inte ska påverka skyldigheter i unionsrätt på miljöområdet. Många nationella bestämmelser på miljöområdet har tagits fram för att genomföra EU-direktiv. Vad som avses med skyldigheter i unionsrätt på miljöområdet är därför inte lätt att avgränsa. De tillståndsprövningar enligt miljöbalken som omfattas av krav på specifik miljöbedömning enligt 6 kap. miljöbalken innebär inslag av prövning eller bedömningar som genomför skyldigheter i unionsrätt på miljöområdet genom Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/92/EU av den 13 december 2011 om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, det s.k. MKB-direktivet. För de förbränningsanläggningar som omfattas av förnybartdirektivets tidsfrist görs prövningen också till stor del mot bakgrund av krav i Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU av den 24 november 2010 om industriutsläpp, samordnade åtgärder för att förebygga och begränsa föroreningar, det s.k. industriutsläppsdirektivet. Andra EU-direktiv vars genomförande innebär prövning i det svenska systemet är rådets direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, det s.k. art- och habitatdirektivet, Europaparlamentets och rådets direktiv 2000/60/EG av den 23 oktober 2000 om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område, det s.k. vattendirektivet, och Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/50/EG om luftkvalitet och renare luft i Europa, det s.k. luftkvalitetsdirektivet.

Förnybartdirektivet ger medlemsstaterna möjlighet att förlänga tidsfristen med den tid som prövningen av unionsrätt på miljöområdet tar. Det är svårt att uppskatta hur unionsrättsliga krav inverkar i tid på

prövningen när prövningen inte endast görs mot bakgrund av dessa krav. Det bör dock vara möjligt för den handläggande myndigheten att i det enskilda ärendet göra en bedömning av tidsåtgången och räkna bort den tiden om handläggningstiden överstiger två år. Utgångspunkten bör dock vara att tvåårsgränsen ska kunna hållas.

Särskilt om uppgraderingar

Enligt direktivet gäller en tidsfrist på högst ett år för tillstånd som avser uppgraderingar av befintliga anläggningar för produktion av förnybar el. Huruvida en åtgärd är att anse som en uppgradering eller inte är därför avgörande för om den ettåriga tidsfristen ska gälla. Uppgradering definieras i direktivet som uppgradering av anläggningar som producerar förnybar el, inklusive helt eller delvist utbyte av anläggningar eller driftsystem och driftsutrustning, i syfte att ersätta kapacitet eller att öka anläggningens effektivitet eller kapacitet. I avsnitt 5 föreslås att en definition av uppgradering införs i den sektorsövergripande lagen.

I Rikstermbanken anges att uppgradering är en process som innebär att en resurs modifieras för att erhålla bättre prestanda. Direktivets definition är dock vidare, eftersom även ersatt kapacitet, dvs. att komponenter byts ut men kapaciteten är oförändrad, ska anses vara en uppgradering. Naturvårdsverket anser att det ska vara upp till den myndighet som handlägger ärendet att avgöra vilka åtgärder som omfattas av definitionen. En sådan ordning kan vara lämplig, eftersom de åtgärder som vidtas i olika anläggningar och processer kan skilja sig åt. Alla bedömningar ska dock ske med utgångspunkt i den definition som kommer att finnas i lagen. Om tillståndsförfarandet gäller att ersätta kapacitet eller att öka en anläggnings effektivitet eller kapacitet, är det fråga om en uppgradering och tidsfristen på ett år ska gälla.

På samma sätt som i fråga om de ovan redovisade tidsfristerna möjliggör direktivet en förlängning på ett år på grund av exceptionella omständigheter. När det gäller uppgraderingar så finns det exempel i direktivet på vad som avses med exceptionella omständigheter. Det kan vara fråga om tvingande säkerhetsrelaterade skäl där uppgraderingsprojektet inverkar påtagligt på elnätet eller anläggningens ursprungliga kapacitet, storlek eller prestanda. Samma synnerliga skäl som redovisats ovan bör dock även kunna ligga till grund för en förlängning av tidsfristen vid uppgradering, dvs. antingen behov av kompletteringar på grund av att det tillkommit ny information eller nya riktlinjer efter att en tidsfrist har påbörjats eller förseningar som varken kan påverkas eller kunnat förutses när tidsfristen började löpa.

7 En kontaktpunkt ska inrättas

Förslag: Regeringen ska få meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med den kontaktpunkt som inrättas för att vägleda sökande i ärenden som gäller tillstånd, anmälningar eller dispenser för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till nätet. Uttrycket förnybar energi ska definieras i den nya lagen.

Bedömning: Statens energimyndighet (Energimyndigheten) bör, med bistånd från andra myndigheter, få uppgiften att tillhandahålla en digital kontaktpunkt för tillstånds-, dispens- och anmälningsförfaranden som avser anläggningar för produktion av förnybar energi och utrustning för anslutning av sådana anläggningar till nätet. Kontaktpunkten bör tillhandahålla generell information om vilka tillstånds-, anmälnings- och dispensförfaranden som omfattas av kontaktpunkten, direktlänkar till specifik information om förfarandena hos respektive handläggande myndigheter, kontaktuppgifter till myndigheterna och en digital handbok för projekt för produktion av förnybar energi. De myndigheter som ska bistå Energimyndigheten i arbetet med kontaktpunkten bör anges i den sektorsövergripande förordningen. Det bör också framgå av förordningen vilka tillstånds-, dispens- och anmälningsförfaranden som ska omfattas av kontaktpunkten.

De myndigheter som ska bistå Energimyndigheten bör få till uppgift att säkerställa att det på den egna webbplatsen finns specifik och uppdaterad vägledning och information om de tillstånd, anmälningar och dispenser som myndigheten prövar och att handlingar kan lämnas in digitalt.

Rapportens förslag överensstämmer i huvudsak med promemorians förslag och bedömning. I rapporten föreslås inget bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med kontaktpunkten. Rapportens förordningsförslag har delvis en annan utformning.

Skälen för förslaget och bedömningen

Direktivets krav på inrättande av en kontaktpunkt

Av artikel 16 i det omarbetade förnybartdirektivet framgår att medlemsstaterna ska skapa en eller flera kontaktpunkter för att tillhandahålla vägledning och underlätta det administrativa ansöknings- och tillstånds-förfarandet för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor och utrustning som krävs för anslutning av sådana anläggningar till elnätet. Det ska finnas en handbok om förfarandet för utvecklare av projekt för produktion av förnybar energi. Handboken ska även finnas online. Enligt artikeln ska sökande ha rätt att lämna in relevanta handlingar i digital form.

Kraven på kontaktpunkten gäller i fråga om produktion av förnybar energi, till skillnad mot tidsfristerna som bara gäller i ärenden för produktion av förnybar el. I den svenska språkversionen av direktivet

anges att kontaktpunkten även ska omfatta förfaranden för utrustning som krävs för anslutning av anläggningar till elnätet. I den engelska respektive franska språkversionen anges inte någon begränsning till elnät. I dessa språkversioner används ordet grid respektive réseau vilket torde innebära att alla nät omfattas även exempelvis gas- eller fjärrvärmenät. Bedömningen i denna promemoria är att kontaktpunktens arbete inte ska begränsas till förfaranden för utrustning som krävs för anslutning av anläggningar till elnätet utan omfatta förfaranden som gäller utrustning för anslutning till alla typer av nät.

Inriktningen är att regeringen med stöd av sin restkompetens ska definiera vad som avses med utrustning som krävs för anslutning av anläggningar till elnätet. I fråga om övriga nät finns det i regel en tydlig gräns för vad som är ett internt ledningsnät som tillhör produktionsanläggningen och vad som är det allmänna nät som avses i direktivet. Bedömningen är därför att det inte finns behov av att i författning definiera vad som avses med utrustning som krävs för anslutning av anläggningar till nätet.

Endast en kontaktpunkt bör inrättas

Naturvårdsverket föreslår att det ska inrättas en enda kontaktpunkt. Som skäl anger verket att det blir enklare för sökande om det inte finns flera parallella system. Vidare anser verket att kontaktpunkten bör vara en webbplats. Samma bedömning görs i denna promemoria. Direktivets krav på att sökande ska ha rätt att lämna in relevanta handlingar digitalt och kravet på att det ska finnas en handbok online gör, tillsammans med den allmänna digitaliseringen i samhället, att det är givet att kontaktpunkten bör vara en webbplats.

Energimyndigheten bör få ansvaret att inrätta kontaktpunkten

Naturvårdsverket anser att antingen Tillväxtverket, som redan i dag är ansvarigt för en kontaktpunkt för tjänstedirektivet, eller Energimyndigheten som är förvaltningsmyndighet för frågor om tillförsel och användning av energi i samhället, ska få ansvaret för den digitala lösningen för kontaktpunkten och för samordningen mellan de myndigheter som berörs.

Regeringen avser att i den sektorsövergripande förordningen utse en myndighet som ska ansvara för att tillhandahålla kontaktpunkten. Genom kontaktpunkten ska det gå att få vägledning i tillståndsärenden som rör anläggningar för produktion av förnybar energi. Det bör därför vara mest naturligt för sökande att vända sig till Energimyndigheten för information i energifrågor. Energimyndigheten har redan i dag webbplatser med vägledning som riktar sig mot både privatpersoner och företag och erfarenhet av att samordna information från ett stort antal myndigheter. Inriktningen är därför att det bör vara Energimyndigheten som får uppgiften att inrätta kontaktpunkten.

Vilken information ska tillhandahållas genom kontaktpunkten?

För att utformningen av kontaktpunkten ska tillgodose de krav som direktivet ställer bör det finnas generell information om de krav som gäller för de olika tillstånds förfarandena. Det bör också finnas kontaktuppgifter

till de myndigheter som ska handlägga ärenden och direktlänkar till deras webbplatser där det bör finnas specifik information om respektive förfarande. Slutligen bör det finnas en digital handbok om förfarandet för utvecklare av projekt för produktion av förnybar energi på den webbplats som är kontaktpunkten. Det bör vara Energimyndigheten som ansvarar för att kontaktpunkten tillhandahåller generell information, direktlänkar, kontaktuppgifter och den handbok som nämnts. Den generella informationen bör bestå i en övergripande beskrivning av vilka tillstånd, anmälningar och dispenser som omfattas av kontaktpunkten och hos vilka myndigheter de handläggs.

Flera aktörer bör bistå Energimyndigheten i arbetet med kontaktpunkten

Av förordningen bör det framgå vilka myndigheter som ska gå att nå genom kontaktpunkten. Det ska finnas direktlänkar och kontaktuppgifter till dessa myndigheter. Naturvårdsverket föreslår att vissa myndigheter ska vara informationsansvariga medan andra bara ska ha ett verksamhetsansvar, dvs. pröva ett ärende eller ta emot en anmälan. Boverket, Energimarknadsinspektionen, Energimyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen bör enligt Naturvårdsverkets rapport få ett informationsansvar. Enligt verkets förslag bör Energimarknadsinspektionen, Jordbruksverket, kommunala byggnads- och miljönämnder, länsstyrelser, mark- och miljödomstolar, regeringen, Skogsstyrelsen och Lantmäteriet vara verksamhetsansvariga.

Bedömningen i denna promemoria är att informationsansvaret inte bör separeras från verksamhetsansvaret. Det är de myndigheter som handlägger ett ärende som är bäst lämpade att tillhandahålla information. Det är på myndigheternas egna webbplatser som det bör finnas specifik information om olika tillstånds-, anmälnings- och dispensförfaranden. Kontaktpunkten bör tillhandahålla länkar och övergripande information så att sökande endast behöver gå in på kontaktpunktens webbplats för att hitta vägledning genom hela förfarandet.

Samtliga ovan nämnda myndigheter, med undantag för mark- och miljödomstolarna, bör därför i den sektorsövergripande förordningen åläggas att bistå Energimyndigheten i arbetet med kontaktpunkten genom att inom respektive ansvarsområde se till att det finns korrekt och uppdaterad vägledning och information för sökande och att handlingar i ett ärende kan lämnas in digitalt. I fråga om digital hantering torde e-tjänster finnas eller vara under utveckling för de flesta förfaranden. Direktivets krav bör dock även kunna tillgodoses om blanketter kan laddas ner och tillsammans med andra handlingar scannas in och skickas in via e-post.

I fråga om mark- och miljödomstolarna bör de utifrån sin roll som oberoende och opartiska inte åläggas att bistå Energimyndigheten i arbetet med kontaktpunkten. Mark- och miljödomstolarna bör tillsammans med Domstolsverket själva avgöra vilken information som ska lämnas till allmänheten. Direktivets krav på att det ska gå att lämna in handlingar digitalt kommer att uppfyllas genom den pågående digitaliseringen av kommunikationen i domstolsprocesser (prop. 2019/2020:189). För övrig information bör det vara tillräckligt att kontaktpunkten länkar till webbsidan hos respektive mark- och miljödomstol.

De myndigheter som ska bistå Energimyndigheten är i huvudsak statliga och kan pekas ut av regeringen i den sektorsövergripande förordningen. Flera av de ärendetyper som ska omfattas av den information och vägledning som ska tillhandahållas genom kontaktpunkten handläggs dock av kommunerna. Åligganden för kommunerna ska regleras i lag eller i förordning med stöd av ett bemyndigande i lag. I promemorian föreslås att regeringen får meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med den kontaktpunkt som inrättas. Den medverkan som avses är framförallt att säkerställa att det på kommunens egen webbplats finns specifik och uppdaterad vägledning och information om de tillstånd, anmälningar och dispenser som kommunen prövar, och att handlingar i ett ärende kan lämnas in digitalt. Kontaktpunkten ska gälla för vissa tillståndsförfaranden som avser anläggningar för produktion av förnybar energi samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till nätet. Uttrycket förnybar energi används i bemyndigandet och behöver därför definieras i den nya lagen.

8 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Förslag: Lagen om tidsfrister för vissa tillståndsförfaranden vid produktion av förnybar el ska träda i kraft den 30 juni 2021.

Bedömning: Den sektorsövergripande förordning som ska tas fram bör träda i kraft samtidigt som lagen, dvs. den 30 juni 2021. Tidsfristerna bör endast gälla för ansökningar eller anmälningar som kommer in till den myndighet som ska handlägga ärendet efter ikraftträdandet.

Rapportens förslag överensstämmer med promemorians förslag och bedömning.

Skälen för förslaget och bedömningen: Direktivet ska vara genomfört i svensk rätt senast den 30 juni 2021. De författningar som genomför direktivet bör därför träda i kraft senast detta datum. Tidsfristerna bör endast gälla för ansökningar eller anmälningar som kommer in efter ikraftträdandet till den som ska handlägga ärendet.

9 Konsekvensanalys

Bedömning: Konsekvenserna av kraven på tidsfrister för de myndigheter som handlägger ärenden är svårbedömda men flertalet ärenden torde redan i dag hanteras inom de tidsfrister som finns i det omarbetade förnybartdirektivet. Även om tidsfristerna är väl tilltagna skulle de kunna innebära att vissa ärendetyper behöver prioriteras. För enskilda och företag är bedömningen att förslagen är positiva, både i fråga om tidsfrister och inrättande av en kontaktpunkt. Arbetet med kontaktpunkten kommer sannolikt inte att innebära något merarbete för berörda myndigheter. Relevant uppdaterad information och digitala lösningar bör redan finnas. Den myndighet som får huvudansvaret för att inrätta kontaktpunkten kommer dock att beröras av förslagen.

Förslagen bedöms inte få några konsekvenser för kommunerna, varken för ekonomin eller för den kommunala självstyrelsen.

Rapportens bedömning överensstämmer med promemorians bedömning.

Skälen för bedömningen

Alternativa förslag

Genomförandet av det omarbetade förnybartdirektivet kräver lagstiftning. Enligt förslagen i promemorian ska en ny lag med tillhörande förordning införas. Det skulle vara möjligt att i stället ändra i sektorslagstiftning och miljöbalken. En sådan lösning skulle kunna innebära ökad tydlighet för sökandena och prövningsmyndigheterna. Däremot skulle den innebära att det blir svårare att överblicka vilka ärenden som omfattas av tidsfristerna. Direktivets bestämmelser är enhetliga i sin utformning och lämpar sig därför för ett horisontellt genomförande.

Tidsfristerna för tillståndsförfaranden bör genomföras på det sätt som anges i direktivet. Det skulle vara möjligt att sätta kortare tidsfrister eller sätta tidsfrister för flera områden, men av de skäl som redovisas i avsnitt 4 bör detta inte göras i dagsläget. Direktivets bestämmelser är detaljerade och de nationella bestämmelserna bör utformas med dessa som utgångspunkt.

När det gäller inrättandet av en kontaktpunkt finns det inte något alternativ, eftersom det är ett krav i direktivet att en sådan ska finnas. Direktivets bestämmelser är detaljerade i fråga om kontaktpunktens utformning, men i vissa delar skulle alternativa lösningar vara möjliga. I fråga om att kontaktpunkten ska vara en webbplats är dock bedömningen att det inte finns några lämpliga alternativ.

I direktivet anges att sökande ska ha rätt att lämna in relevanta handlingar i digital form och att det ska finnas en digital handbok om förfarandet för utvecklare av projekt för produktion av förnybar energi. När det gäller förslaget att endast en kontaktpunkt ska inrättas skulle det däremot kunna vara ett alternativ att inrätta flera kontaktpunkter, exempelvis utifrån varje ärendetyp. Bedömningen är dock att flera separata system skulle komplicera för sökande att hitta rätt vägledning och information.

Det föreslås att Energimyndigheten bör utses som ansvarig för kontaktpunkten. En annan myndighet kunde ha föreslagits, exempelvis Tillväxtverket, som har erfarenhet av att vara kontaktpunkt för tjänstedirektivet. Eftersom det ska gå att få vägledning i ärenden som rör anläggningar för produktion av förnybar energi genom kontaktpunkten, så är dock bedömningen att Energimyndigheten är bäst lämpad. Energimyndigheten har redan i dag webbplatser med vägledning, bland annat Vindlov och Solelportalen. Informationen på dessa webbplatser riktar sig mot både privatpersoner och företag. Energimyndigheten har även erfarenhet av att samordna information från ett stort antal myndigheter.

Det är inte ett rimligt alternativ att endast en myndighet ska tillhandahålla all vägledning och information via kontaktpunkten. Det är inte heller ett rimligt alternativ att alla tjänster ska tillhandahållas på den webbplats som är kontaktpunkt. Kontaktpunktens ansvar omfattar många olika områden och det skulle bli kostsamt och svårt att hitta tekniska lösningar och samordna ett sådant system. I stället bör det finnas direktlänkar från kontaktpunkten till webbplatserna hos respektive handläggande myndighet. De handläggande myndigheterna får då ansvaret för att det finns uppdaterad information om varje förfarande och möjlighet för sökande att lämna in handlingar digitalt.

Konsekvenser för myndigheter

Inrättandet av en kontaktpunkt innebär konsekvenser för Energimyndigheten och för myndigheter som handlägger de ärendetyper som kontaktpunkten ska omfatta, dvs. Boverket, Energimarknadsinspektionen, Havs- och vattenmyndigheten, Jordbruksverket, kommunerna, Lantmäteriet, länsstyrelserna, mark- och miljödomstolar, regeringen, Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Skogsstyrelsen.

Den största arbetsbördan får Energimyndigheten som ska tillhandahålla en teknisk lösning och säkerställa att vägledning och information finns att tillgå genom kontaktpunkten, både övergripande och via direktlänkar. Myndigheten har i dialog med Infrastrukturdepartementet uppskattat de kostnader som inrättandet av en sådan kontaktpunkt medför. Regeringen föreslår i budgetpropositionen för 2021 att Energimyndighetens förvaltningsanslag tillförs medel för att utföra denna uppgift.

De myndigheter som ska handlägga ärendena som omfattas av kontaktpunkten får ansvar för att hålla informationen på de egna webbplatserna uppdaterad. De ska också se till att ansökningar och andra handlingar kan lämnas digitalt. Bedömningen är att ingen av uppgifterna innebär något större merarbete. I de allra flesta fall bör relevant uppdaterad information och digitala lösningar redan finnas.

Konsekvenserna av kraven på tidsfrister är mer svårbedömda, eftersom statistik saknas om handläggningstider för många berörda områden. I dagsläget saknas exempelvis en strukturerad och heltäckande statistik över handläggningstider för tillståndsprövning enligt miljöbalken. Det är därför svårt att med säkerhet bedöma hur tidsfristen kommer att påverka handläggningstider eller prövningsmyndigheternas prioritering mellan de ärenden som handläggs. Naturvårdsverket har fått ett regeringsuppdrag att förbereda så att myndigheten fr.o.m. 2021 kan ansvara för en samlad statistik för miljötillståndsprövningen. I uppdraget ingår att kunna ta emot,

sammanställa, analysera och presentera de uppgifter om miljötillståndsprövningen som Domstolsverket och länsstyrelserna har fått i uppdrag av regeringen att kunna ta fram fr.o.m. verksamhetsåret 2020. Uppgifterna för 2020 ska lämnas till Naturvårdsverket senast den 31 mars 2021. Uppdraget ska redovisas senast den 12 maj 2021.

Den sammantagna bedömningen är att flertalet ärenden redan i dag hanteras inom de tidsfrister som finns i det omarbetade förnybartdirektivet. Det kan exempelvis nämnas att anmälningspliktiga verksamheter automatiskt kan starta om inte tillsynsmyndigheten meddelar något annat sex veckor efter en inkommen anmälan. Regeringen har även satt ett handläggningsmål för miljöprövningsdelegationernas handläggning av B-verksamheter. Det ska vara en målsättning att ett ärende vid en miljöprövningsdelegation avgörs inom sex månader från det att en fullständig ansökan lämnats in. För lov- och anmälningsärenden enligt plan- och byggregelverket finns avsevärt kortare tidsfrister än de som anges i direktivet. Beslut i ärenden om lov ska exempelvis meddelas inom tio veckor.

Införandet av tidsfrister kan få den konsekvensen att vissa handläggande myndigheter behöver prioritera mellan olika ärendetyper. Bestämmelserna om särskilda tidsfrister för uppgraderingar innebär också att de handläggande myndigheterna måste ta fram rutiner för att identifiera ärenden som avser uppgraderingar på ett tidigt stadium.

Konsekvenser för kommuner

Kommunerna kommer att träffas av direktivets krav på tidsfrister, eftersom de hanterar flera av de tillstånds- anmälnings- och dispensärenden som avses i artikel 16 i det omarbetade förnybartdirektivet.

Bedömningen är att de kommunala prövningar som kommer att omfattas av tidsfristerna är lov- och anmälningsärenden enligt plan- och bygglagen (2010:900) och plan- och byggförordningen (2011:228), dispensprövningar enligt 7 kap. miljöbalken förutsatt att det inte rör sig om tillämplig unionsrätt på miljöområdet, prövningar enligt förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd om de rör små värmepumpar och vissa s.k. C-verksamheter som är anmälningspliktiga enligt miljöprövningsförordningen (2013:251).

När det gäller lov- och anmälningsärenden finns redan tidsfrister i plan- och byggregelverket som ryms inom direktivets krav. Beslut i ärenden om lov ska meddelas inom tio veckor med möjlighet till förlängning med samma antal veckor. I anmälningsärenden ska beslut om startbesked meddelas inom fyra veckor. Den tiden får förlängas en gång med högst fyra veckor.

I fråga om verksamheter som har anmälningsplikt C enligt miljöprövningsförordningen (2013:251) finns också en tidsfrist. En sådan anmälningspliktig verksamhet får påbörjas tidigast sex veckor efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat. Detta framgår av miljöbalken. Endast de ärenden där tillsynsmyndigheten bestämmer annat kommer därför att träffas av direktivets tidsfrister.

Dispensprövningar enligt 7 kap. miljöbalken görs antingen av länsstyrelserna eller kommunerna beroende på vem som beslutat om exempelvis ett naturreservat eller naturminne. Ärendemängden som handläggs av kommunerna bedöms vara begränsad.

Sammanfattningsvis består konsekvenserna för kommunerna i att en tidsfrist på ett eller två år ska gälla för prövningen av vissa ärendetyper. Detta är väl tilltagna tidsfrister jämfört med de frister som kommunerna redan har att förhålla sig till. Införandet av tidsfrister bedöms inte medföra några kostnader och därför blir den kommunala finansieringsprincipen inte tillämplig. Tidsfristerna skulle kunna innebära en inskränkning av den kommunala självstyrelsen om ärenden behöver omprioriteras för att tidsfristerna ska kunna hållas. Det framgår av 14 kap. 3 § regeringsformen att en sådan inskränkning inte bör gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till det ändamål som har föranlett den. Tidsfristerna föreslås i syfte att genomföra artikel 16 i det omarbetade förnybartdirektivet. Direktivet syftar till att främja användningen av förnybar energi och skälet för det anges vara att en ökad användning av sådan energi är en viktig komponent i det åtgärdsprogram som krävs för att minska växthusgasutsläppen och uppfylla unionens åtaganden inom ramen för Parisavtalet samt unionens ram för klimat- och energipolitiken fram till 2030. Tidsfristerna grundas därmed på beaktansvärda intressen och får anses svara mot vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranleder dem.

Den föreslagna bestämmelsen om att kommunerna ska bistå Energimyndigheten i arbetet med den kontaktpunkt som ska inrättas består dels i att säkerställa att det på den egna webbplatsen finns specifik och uppdaterad vägledning och information om de tillstånd, anmälningar och dispenser som kommunen prövar, dels i att säkerställa att handlingar i ett ärende kan lämnas in digitalt.

Att säkerställa att det finns relevant och uppdaterad information på den egna webbplatsen torde vara en del av den ordinarie verksamheten hos en myndighet som handlägger ärenden. I fråga om digital hantering torde e-tjänster finnas eller vara under utveckling för de flesta förfaranden. Direktivets krav bör dock även kunna tillgodoses om blanketter kan laddas ner och tillsammans med andra handlingar scannas in och skickas in via e-post. Uppgifterna att bistå i arbetet med kontaktpunkten bedöms därför inte medföra några kostnader för kommunerna. När det gäller frågan om uppgifterna innebär en inskränkning i den kommunala självstyrelsen så görs samma bedömning som i fråga om tidsfristerna. Syftet med den bestämmelse som föreslås är att genomföra artikel 16 i det omarbetade förnybartdirektivet. Uppgifterna grundas på beaktansvärda intressen och får anses svara mot vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som föranleder dem.

Konsekvenser för enskilda och företag

För enskilda och företag som ansöker om tillstånd, dispens eller gör en anmälan är bedömningen att förslagen är positiva. Lättillgänglig information och vägledning kommer att finnas genom kontaktpunkten. Tidsfristerna innebär att myndigheternas prövningar kommer att göras inom den satta tidsgränsen. Även om flertalet prövningar redan håller sig inom den gränsen, som är väl tilltagen, så kan bestämmelserna få betydelse i enstaka fall.

Konsekvenser för små och medelstora företag

Det som främst skiljer konsekvenserna för små och medelstora företag från konsekvenserna för stora företag är möjligheten att inom den egna verksamheten eller genom anlåtande av miljökonsexter ta fram omfattande ansökningar. Små och medelstora företag har i regel inte samma resurser som större företag. Vägledningen som de små och medelstora företagen kan få genom kontaktpunkten kan därför bli betydelsefull. Förslaget bedöms härmed få en större positiv påverkan på små och medelstora företag än på stora företag.

Övrigt

Förslagen bedöms inte påverka domstolarna, brottsligheten, det brottsförebyggande arbetet, sysselsättningen och den offentliga servicen i olika delar i landet, jämställdheten mellan kvinnor och män eller möjligheten att nå de integrationspolitiska målen.

10 Författningskommentar

1 § Denna lag innehåller bestämmelser om tidsfrister för vissa ärenden som rör produktion av förnybar el och om inrättande av en kontaktpunkt för ärenden som rör produktion av förnybar energi.

I paragrafen anges syftet med lagen.

2 § I denna lag betyder

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av industriavfall och kommunalt avfall av biologiskt ursprung,

förnybar el: el som produceras genom användning av förnybara energikällor,

förnybar energi: energi som produceras genom användning av förnybara energikällor,

förnybara energikällor: förnybara, icke-fossila energikällor, dvs. vindenergi, solenergi och geotermisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, vågenergi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas, och

uppgrädering: helt eller delvist utbyte av utrustning, i syfte att i anläggningar för produktion av förnybar el ersätta eller öka kapaciteten eller öka anläggningens effektivitet.

I paragrafen definieras ord och uttryck som används i lagen. Övervägandena finns i avsnitt 5 och 7.

Utgångspunkten för definitionerna av biomassa, förnybara energikällor, förnybar energi och uppgrädering är de definitioner av motsvarande uttryck som finns i artikel 2 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor. Vad som avses med förnybar el definieras inte i direktivet. Uttrycket förnybar el används i 1 §, i definitionen av uppgrädering och i 3 § där även uttrycket uppgrädering används. Uttrycket förnybar energi används i 1 och 4 §§. Förnybara energikällor används i definitionerna av förnybar el och förnybar energi. I fråga om solenergi så omfattas både termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi. Uttrycket biomassa används i definitionen av förnybara energikällor.

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners prövningar av ärenden som gäller tillstånd, anmälningar eller dispenser för uppförande, uppgrädering och drift av anläggningar för produktion av förnybar el samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till elnätet.

I paragrafen finns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om tidsfrister för kommuners prövningar av vissa tillståndsförfaranden och om vad som avses med utrustning för anslutning till elnätet. Övervägandena finns i avsnitt 5.

Bemyndigandet är motiverat av att vissa ärenden som kommuner prövar träffas av tidsfristerna i artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001. Det är ärenden som avser förfaranden för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar el och utrustning för anslutning av dessa till elnätet. Uttrycken uppgradering och förnybara energikällor definieras i 2 §.

4 § Regeringen får meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med den kontaktpunkt som inrättas för att vägleda sökande i ärenden som gäller tillstånd, anmälningar eller dispenser för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi samt utrustning för anslutning av sådana anläggningar till nätet.

I paragrafen anges finns ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om kommuners medverkan i arbetet med den kontaktpunkt som inrättas. Övervägandena finns i avsnitt 7.

Bemyndigandet är motiverat av att även kommuner kan behöva medverka i arbetet med den kontaktpunkt som inrättas i enlighet med artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001. Den medverkan som avses är framförallt att säkerställa att det på kommunens egen webbplats finns specifik och uppdaterad vägledning och information om de tillstånd, anmälningar och dispenser som kommunen prövar, och att handlingar i ett ärende kan lämnas in digitalt.

Med utrustning för anslutning till nätet menas utrustning för anslutning till alla typer av nät. Utöver elnät omfattas även utrustning för anslutningar till gas- eller fjärrvärmenät. Vad som avses med utrustning för anslutning till elnätet kommer att definieras i förordning. Med uttrycket utrustning för anslutning till annat nät avses den utrustning som behövs för att mata in exempelvis gas på en distributionsledning, dvs. interna ledningsnät som tillhör produktionsanläggningen och inte det allmänna nätet.

Sammanfattning av Naturvårdsverkets rapport

Analys av genomförande av tillståndsfrågor i det omarbetade förnybartdirektivet

Den Europiska unionens mål för energiområdet innefattar bland annat att garantera att energimarknaden fungerar, främja energieffektivitet och främja utveckling av nya och förnybara energikällor. Målet om att främja förnybara energikällor har genomförts bland annat genom det så kallade förnybartdirektivet. I december 2018 antog Europaparlamentet och rådet en omarbetning av förnybartdirektivet, vilket ska vara genomfört senast 30 juni 2021 i alla medlemsstater.

I det omarbetade förnybartdirektivets artikel 16 finns bestämmelser om tillståndsförfarandets varaktighet och organisation. Där införs krav på att medlemsstaterna ska utse en eller flera kontaktpunkter som ska tillhandahålla vägledning och underlätta tillståndsförfaranden, samt tidsfrister för vissa tillståndprocesser.

Naturvårdsverket fick i maj 2019 i uppdrag att *analysera genomförande av tillståndsfrågor i det omarbetade förnybartdirektivet*. Naturvårdsverket ska lämna författningsförslag i den utsträckning som krävs för genomförandet av artikel 16, och konsekvenser av de förslag som lämnas ska analyseras.

Anläggningar och tillstånd som omfattas av artikel 16

Naturvårdsverket gör tolkningen att artikel 16 omfattar alla tillstånds- och anmälningspliktiga anläggningar där en förnybar energikälla används för att producera något energislag (till exempel el, värme eller bränsle). Anläggningar som både använder förnybara och andra energikällor omfattas också. Artikel 2 (punkt 1) definierar begreppet *förnybar energi* och ger ledning om vilka anläggningar som bör omfattas; bland annat tillstånds- och anmälningspliktiga solfångare, solceller, berg- och jordvärmepumpar, värmepumpar som tar värme ur uteluften, ytvatten eller avloppsvatten, anläggningar som samlar in eller använder deponigas från avfallsdeponier samt förbränningsanläggningar som använder biobränsle eller avfall som är av biologiskt ursprung eller biologiskt nedbrytbart.

Därutöver omfattas även den anslutning som kan behövas från anläggningen där produktion sker till befintligt nät eller till den anläggning där energin ska nyttjas. Naturvårdsverket gör tolkningen att nät (exempelvis stam- och områdesnät för el, gasnät eller fjärrvärmnät) inte omfattas av artikel 16.

Lagrum som reglerar tillstånd för de anläggningar som omfattas av artikel 16 har identifierats främst i miljöprövningsförordningen (2013:251). Vattenkraft är ett undantag som inte räknas till miljöfarlig verksamhet, utan istället regleras via 11 kap. miljöbalken.

Utöver tillstånd för miljöfarlig respektive vattenverksamhet, kan en anläggning behöva ytterligare tillstånd beroende på exempelvis var anläggningen är lokaliserad och vilken förnybar energikälla som används. Exempel på sådana tillstånd är tillstånd för anläggningar i Sveriges ekonomiska zon, tillstånd enligt kontinentalsockellagen, bygglöv,

dispenser för anläggningar inom eller i närheten av skyddade områden och tillstånd för anläggningar inom eller i närheten av Natura 2000-områden. Det finns också mindre anläggningar som solceller, små värmepumpar och små vindkraftverk som inte behöver tillstånd eller anmälan enligt miljöprövningsförordningen, men som kan kräva andra tillstånd som bygglov. Det behövs även i vissa fall tillstånd för anslutning till olika nät (så kallade koncessioner).

Artikel 16 omfattar således ett stort antal typer av tillstånd som regleras i en mängd olika lagar och prövas av mark- och miljödomstolar, statliga myndigheter (inklusive länsstyrelser), kommunala nämnder och i vissa fall regeringen. En anläggning kan ofta kräva flera typer av tillstånd och anmälningar som inte sällan prövas av olika myndigheter.

Omfattningen av kontaktpunktens ansvar

Kontaktpunktens huvudsakliga uppgift är att tillhandahålla vägledning och underlätta hela det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet för de anläggningar som omfattas av artikel 16 i förnybartdirektivet. Naturvårdsverket tolkar omfattningen av kontaktpunktens ansvar enligt direktivet på följande sätt:

Kontaktpunkten bör kunna vara en webbplats

En kontaktpunkt bör ses som en första anhalt där en sökande kan hitta information om vilka tillstånd som krävs för hans projekt, hur dessa tillståndsprocesser går till samt hjälp med att hitta vidare till relevant myndighet från vilken hen kan få mer information om tillståndsförfarandet.

Direktlänkar till andra webbplatser

Naturvårdsverket anser att det bör vara möjligt att uppfylla direktivets krav genom att kontaktpunktens webbplats tillhandahåller direktlänkar till information och ansökningsförfaranden på andra webbplatser.

Sökanden ska ha rätten att lämna in handlingar digitalt

Naturvårdsverkets bedömning är att det åtminstone inledningsvis bör göras en bred tolkning av vad det innebär att lämna in handlingar digitalt. Vid tidpunkten för direktivets genomförande skulle det kunna räcka med e-blanketter som sökanden kan ladda hem, printa ut, fylla i, scanna in och skicka in med e-post. På sikt bör mer utvecklade e-tjänster utvecklas. Handlingar ska skickas direkt till den prövande myndigheten.

Kontaktpunkten kan tillhandahålla en tjänst där sökanden kan ställa frågor

En sådan tjänst bör enbart svara på frågor av generell karaktär och frågor om enskilda ärenden bör besvaras av den aktuella prövningsmyndigheten. Då tillämpningsområdet är brett kommer frågorna troligen behöva slussas till respektive vägledande myndighet.

Vid ett genomförande av förnybartdirektivets krav behöver den politiska styrningen för digitalisering beaktas, bland annat eftersom kontaktpunkten

som inrättas i enlighet med artikel 16 bör kunna vara en webbplats och för att sökanden ska ha möjlighet att lämna in handlingar digitalt. Bilaga 1

Ansvar för kontaktpunkten

Naturvårdsverkets bedömning är att en kontaktpunkt bör skapas för alla de anläggningar och tillstånd som artikel 16 omfattar. Ett motiv till att välja att inrätta en kontaktpunkt i stället för flera är att göra det enkelt för sökande genom att ha en enda väg in. Ansvar för kontaktpunkten i Sverige kommer att behöva fördelas på flera myndigheter eftersom det är många olika typer av anläggningar och tillstånd som berörs. Ansvar bör fördelas mellan följande funktioner:

- Teknikansvarig – En myndighet som ansvarar för den digitala lösningen samt samordning mellan de berörda myndigheterna
- Informationsansvariga – De myndigheter som vägleder inom de tillståndsprocesser som artikel 16 omfattar
- Verksamhetsansvariga – De myndigheter som prövar och ger tillstånd som artikel 16 omfattar. Ansvarar även för att svara på frågor om specifika ärenden.

Exakt hur den digitala lösningen för kontaktpunkten ska utformas behöver bestämmas i samråd mellan de myndigheter som pekas ut som ansvariga.

En myndighet som är lämplig att utse som teknikansvarig är Tillväxtverket. Tillväxtverket är idag ansvarig för kontaktpunkten för tjänstedirektivet (verksamt.se) och de har därför god erfarenhet både av att ansvara för en sådan webbplats och samordna berörda myndigheter. Idag pågår en utveckling av verksamt.se där målet är att webbplatsen ska bli den naturliga webbplatsen för mötet mellan myndigheter och företag. Det kan därför vara lämpligt att även kontaktpunkten för förnybardirektivet blev en del av det utvecklade verksamt.se. Ett annat alternativ är Energimyndigheten. Myndigheten har idag liknande webbplatser med vägledning som riktar sig mot både privatpersoner och företag, och har från den verksamheten erfarenhet av att samordna information från ett stort antal myndigheter.

Informationsansvariga är de myndigheter som idag vägleder inom de tillståndsprocesser som omfattas av artikel 16 samt Energimyndigheten i egenskap av förvaltningsmyndighet för frågor om tillförsel av energi i samhället.

Verksamhetsansvariga är de myndigheter som idag prövar de tillstånd (och anmälningar) som omfattas av artikel 16. Dessa myndigheter kommer också fortsatt svara på frågor i specifika ärenden.

Regelförändringar som behövs för att leva upp till artikel 16

Inrättandet av kontaktpunkten medför behov av nya regler

Naturvårdsverkets bedömning är att det är nödvändigt att ta fram en ny reglering för att svensk rätt ska stå i överensstämmelse med vad direktivet föreskriver om skyldigheten att inrätta en kontaktpunkt och om

vägledning, informationsansvar och samarbete mellan myndigheter med anledning av kontaktpunkten. Det bör införas bestämmelser som tydligt pekar ut ansvaret för teknikansvarig respektive informationsansvariga myndigheter, för att klargöra ansvaret och för att säkra att aktuell och riktig information förmedlas via kontaktpunkten.

Naturvårdsverket bedömer att det inte är nödvändigt att göra några regeländringar vad avser verksamhetsansvaret eftersom kontaktpunkten inte påverkar själva prövningsprocessen.

Krav på möjlighet att lämna in tillståndsansökan digitalt medför behov av ändringar av vissa regler

I artikel 16 anges att sökanden ska ha rätt att lämna in relevanta handlingar i digital form. Vad som ska förstås med ”relevanta handlingar” är inte närmare definierat i direktivet. En ordagrann tolkning skulle kunna leda till slutsatsen att kravet inte omfattar samtliga handlingar som ges in utan endast vissa sådana handlingar. Det är dock tveksamt om det är meningsfullt att skilja på olika typer av handlingar som lämnas av de sökande i detta sammanhang. Inte heller är ”digital form” definierat i direktivet. Medlemsstaterna borde därför ha ett visst tolkningsutrymme vid genomförande av direktivet i denna del.

De förfaranden som avses i artikel 16 sker inom ramen för vad som kan betraktas som offentlig förvaltning i den mening som avses i regeringsformen. Det finns i förvaltningslagen inget hinder mot att framställningar görs i en sådan digital form som förutses kunna ske enligt artikel 16 i direktivet.

I lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar, rättegångsbalken, naturgasförordningen (2006:1043) samt elförordningen (2013:208) finns däremot sådana formkrav som kan vara ett hinder mot att lämna in handlingar i digital form. I dessa lagrum finns bestämmelser som innebär krav på dels att fullmakt och ansökan ska vara egenhändigt undertecknad, dels att skriftlig fullmakt ska visas upp i original och tas in i akten i original eller bestyrkt kopia, dels att förteckningar över ägare av berörda fastigheter ska vara bestyrkt.

Tidsfrister för tillståndsförfaranden för anläggningar för elproduktion behöver regleras i svensk författning

I artikel 16 anges tidsfrister för vissa av de tillståndsförfaranden som artikel 16 omfattar. Tillståndsförfarande får vara högst två år när det gäller kraftverk. För anläggningar med en elproduktionskapacitet under 150 kW får tillståndsförfarandet vara högst ett år. Uppgradering av befintliga anläggningar för förnybar energi ska underlättas genom att säkerställa ett förenklat och snabbt tillståndsförfarande. Det förfarandet ska inte vara mer än ett år. När det är vederbörligen motiverat på grund av exceptionella omständigheter kan dessa tidsfrister förlängas med upp till ett år.

Naturvårdsverket gör följande tolkningar av formuleringarna i artikel 16:

- Tidsfristerna omfattar enbart anläggningar som producerar elektricitet.
- Kravet på tidsfrister träffar olika typer av tillstånds- och anmälningsförfaranden i olika sektorslagstiftningar.
- Kravet på tidsfrister omfattar inte överklaganden eller tillståndsprocesser som avgörs i domstol i första instans.

- Kravet på tidsfrister omfattar regeringens tillåtlighetsprövning i vissa fall.
- Tidsfristerna ska gälla utan att det påverkar skyldigheter i tillämplig unionsrätt.
- Tidsfristerna bör räknas för varje tillståndsprövning separat.
- Tidsfristen bör räknas från att en komplett ansökan inkommit prövningsmyndigheten till dess att ett beslut fattats.

För ett korrekt genomförande av artikel 16 behövs bestämmelser med tidsfrister för behörig myndighets handläggning av tillståndsärenden och andra administrativa förfaranden som berör anläggningar för produktion av förnybar energi.

Direktivets krav på ett förenklat anmälningsförfarande för vissa uppgraderingsprojekt uppfylls redan idag i Sverige

Sist i artikel 16 anges att ”medlemsstaterna får inrätta ett förfarande för nätanslutning efter enkel anmälan för uppgraderingsprojekt som avses i artikel 17.1”, alltså små anläggningar för produktion av förnybar energi. Punkt 8 bedöms endast beröra anslutningar till elnätet och inte till andra nät, eftersom det hänvisas till punkt 17 punkt 1 som gäller el.

Energimarknadsinspektionen har uppgett att de i sitt regeringsuppdrag gör bedömningen att dagens system för nätanslutning uppfyller de krav som följer av artikel 17 och att det även gäller uppgradering. Naturvårdsverket bedömer vidare att det inte är nödvändigt med ett förenklat anmälningsförfarande för att få tillstånd till uppgradering av själva anläggningen. De små anläggningar som berörs av definitionen i artikel 17 torde främst vara solcellspaneler och eventuellt små vindkraftverk. Solcellspaneler och små vindkraftverk kräver bygglov och bygganmälan alternativt enbart bygganmälan, enligt plan- och bygglagen och plan- och byggförordningen. Naturvårdsverket gör bedömningen att en ny bygganmälan eller ansökan om bygglov till byggnadsnämnden redan är ett enkelt förfarande med korta tidsfrister.

Utformning av regelförändringar med anledning av artikel 16

Såsom beskrivs ovan kommer kontaktpunktens verksamhet omfatta en rad olika typer av tillstånd och anmälningar. Komplexiteten och handläggningstiderna kan variera kraftigt för de olika ärendetyperna. Mot denna bakgrund kan det vara lämpligt att i horisontell sektorsövergripande lagstiftning (lag och förordning) ange både omfattningen av kontaktpunktens verksamhet, ansvaret för kontaktpunkten och de generella tider som enligt artikel 16 ska gälla för samtliga aktuella ärenden för anläggningar för produktion av förnybar energi.

Genom en inledande bestämmelse i den föreslagna lagen bör det komma till uttryck att det ska upprättas en eller flera kontaktpunkter med syftet att underlätta tillståndsörfaranden för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av förnybar energi samt tillgångar som krävs för anslutning av dessa till nät. En sådan lagreglering tydliggör för användare av kontaktpunkten att det finns en plats de kan vända sig till för att få

stöd i tillståndsprocessen och klargör den ansvariga myndighetens uppgift att underlätta tillståndsförfaranden. Närmare föreskrifter om kontaktpunkten och om ansvaret med anledning av den föreslås att regleras i en horisontell förordning.

Gemensamt för de formkrav som idag hindrar att lämna in handlingar digitalt är att de framstår vara väl motiverade av rättssäkerhetsskäl och syftar till att säkerställa behörigheten hos sökanden, ombud samt berörda parter i allmänhet inom ramen för prövningen hos myndigheterna. Naturvårdsverket föreslår därför att undantag införs i de författningar som innehåller hinder, och att dessa undantag utformas så att de begränsas till vad som är nödvändigt utifrån ett genomförande av direktivets bestämmelser.

I författningsförslaget regleras tillämpningsområdet för tidsfristerna och förslaget avgränsar vilka typer av anmälningar och ansökningar som omfattas av tidsfristerna. Vidare regleras hur tidsfristerna ska räknas. Vid en avvägning mellan för- och nackdelar med olika detaljnivåer av regleringen bedömer Naturvårdsverket att det lämpligaste är att införa direktivets tidsfrister genom en mindre detaljerad reglering som överlämnar huvuddelen av tillämpningsfrågorna till prövningsmyndigheterna. Detta särskilt med beaktande av att det annars skulle läggas en inte obetydlig administrativ börda på prövningsmyndigheterna och att en sådan reglering kan antas vara bättre anpassad till de många olika tillstånds- och anmälningsförfaranden som omfattas.

Övergripande konsekvenser

Den myndighet som pekats ut som teknikanvarig kommer behöva ytterligare resurser för utveckling av webbplats, samordning av ansvariga inom kontaktpunkten samt för att kunna hantera frågor som ställs till kontaktpunkten. Resurser behövs alltså både i utvecklingskedet och löpande i driften av kontaktpunkten.

På sikt kan det tänkas att kontaktpunktens verksamhet leder till bättre ansökningar och enklare hantering för prövningsmyndigheterna. Kontaktpunkten kan ge bra svar i tidigare skeden, eller så hittar sökanden svar på webbplats utan att ställa fråga till någon myndighet (vägledande eller prövande).

För myndigheter som är informationsansvariga kommer konsekvensen av att bli utpekad vara som störst under uppbyggnaden av kontaktpunkten. När kontaktpunkten är etablerad kommer arbetet för informationsansvariga inte skilja sig särskilt från idag då dessa myndigheter redan vägleder inom de tillståndsförfaranden som omfattas.

För de sökande är det framförallt mindre aktörer som kommer påverkas positivt av att det finns en kontaktpunkt. Större aktörer, som inrättat större anläggningar, har idag resurser för att ta fram omfattande ansökningar antingen via sin egen verksamhet eller via miljökonsulter. För mindre aktörer kan det tänkas att kontaktpunktens verksamhet kan leda till att det blir fler ansökningar på sikt.

Naturvårdsverkets förslag till lag om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § Denna lag innehåller bestämmelser avseende tillståndsförfaranden som omfattas av Europaparlamentets och rådets direktiv 2018/2001 av den 11 december 2018 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor och bestämmelser som syftar till att genomföra direktivet (omarbetat).

Definitioner

2 § I denna lag avses med

anläggning för förnybar energi: anläggning för produktion av energi från förnybara energikällor samt de ledningar som krävs för att ansluta dessa till befintligt elnät eller nät för gas

prövningsmyndighet: en statlig eller kommunal myndighet eller annat organ som prövar de ansökningar om tillstånd och dispens samt de anmälningar som behövs för uppförande, uppgradering och drift av anläggningar för produktion av energi från förnybara energikällor.

uppgradering: uppgradering av anläggning som producerar förnybar energi, inklusive helt eller delvis utbyte av anläggningar eller driftsystem och driftsutrustning, i syfte att ersätta kapacitet eller att öka anläggningens effektivitet eller kapacitet.

Tidsfrister vid tillståndsprövning

3 § Regeringen får meddela föreskrifter om den tid inom vilken en prövningsmyndighet ska fatta beslut i ärenden som gäller tillstånd för uppförande, drift och uppgradering av anläggning för förnybar energi.

Gemensamma kontaktpunkter

4 § För att underlätta tillståndsförfaranden för uppförande, drift och uppgradering av anläggningar för produktion av förnybar energi samt tillgångar som krävs för anslutning av dessa till elnätet ska en eller flera gemensamma kontaktpunkter upprättas.

Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om kontaktpunkterna.

Naturvårdsverkets förslag till förordning om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi

Härigenom föreskrivs följande.

Definitioner

1 § I denna förordning avses med

biomassa: den biologiskt nedbrytbara delen av produkter, avfall och restprodukter av biologiskt ursprung från jordbruk, inklusive material av vegetabiliskt och animaliskt ursprung, av skogsbruk och därmed förknippad industri inklusive fiske och vattenbruk, liksom den biologiskt nedbrytbara delen av avfall, inklusive industriavfall och kommunalt avfall av biologiskt ursprung

förnybara energikällor: energi från förnybara, icke-fossila energikällor, nämligen vindenergi, solenergi (termisk solenergi och fotovoltaisk solenergi), geotermisk energi, omgivningsenergi, tidvattensenergi, våg-energi och annan havsenergi, vattenkraft, biomassa, deponigas, gas från avloppsreningsverk samt biogas.

Mindre anläggning för produktion av el: anläggning med en elproduktionskapacitet under 150 kW

större anläggning för produktion av el: anläggning med en elproduktionskapacitet på 150 kW eller därutöver.

Termer och uttryck i denna förordning har i övrigt samma betydelse som i lagen (SFS-nummer) om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi.

Avvikande bestämmelser i andra lagar eller i förordningar

2 § Om en annan lag eller en förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från denna förordning på så sätt att den anger en kortare tidsfrist än vad som framgår av 5–8 §§ inom vilken en prövningsmyndighet ska ha meddelat ett beslut eller bestämt att en verksamhet inte får påbörjas tillämpas den bestämmelsen.

Tillämpningsområde avseende tidsfrister

3 § För anläggningar för produktion av el från förnybara energikällor gäller de tidsfrister som anges i 5–8 §§ vid följande prövningar

1. ansökan om tillstånd eller anmälan om anläggningar och verksamheter som är tillstånds- eller anmälningspliktiga enligt 21 kap. 9–15 §§ och 29 kap. 7–8- och 11–17 §§ miljöprövningsförordningen (2013:251),

2. anmälan om en sådan ändring som avses i 1 kap. 11 § 1 miljöprövningsförordningen (2013:251)

3. ansökan om tillstånd eller dispens enligt 7 kap. miljöbalken eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken,

4. anmälan för samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken,

5. anmälan enligt 3 § förordningen (1998:915) om miljöhänsyn i jordbruket,

6. ansökan om dispens enligt 14 § artskyddsförordningen (2007:845),

7. ansökan om tillstånd enligt 2 kap. 12 § kulturmiljölagen (1988:950),

8. ansökan om bygglov och startbesked enligt plan- och bygglagen (2010:900),

9. ansökan om tillstånd eller anmälan om bygglov, startbesked och slutbesked enligt plan- och byggförordningen (2011:338),

10. ansökan om tillstånd eller anmälan enligt 14–15 §§ och 27 § skogsvårdslagen (1979:429),

11. ansökan om godkännande enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1069/2009 av den 21 oktober 2009 om hälsobestämmelser för animaliska biprodukter och därav framställda produkter som inte är avsedda att användas som livsmedel och om upphävande av förordning (EG) nr 1774/2002 (förordning om animaliska biprodukter),

12. ansökan om tillstånd enligt lag (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon,

13. ansökan om tillstånd enligt lag (1966:314) om kontinentalsockeln,

14. ansökan om elnätskoncession enligt ellagen (1997:857) för ledning som behövs för att ansluta en anläggning för produktion av el från förnybara energikällor till elnätet, eller

15. ansökan om ledningsrätt enligt ledningsrättslagen (1973:1144).

För sådana beslut om tillstånd enligt första stycket 1 som regeringen ska pröva tillåtligheten av, gäller att tidsfristen ska räknas gemensamt för handläggningen hos regeringen och den myndighet som prövar tillståndsfrågan.

När en anläggning kräver fler än en prövning enligt en eller flera punkter i första stycket ska den tidsfrist som anges i 5–8 §§ räknas för varje prövning separat, förutsatt att prövningarna inte handläggs gemensamt.

4 § Bestämmelserna om tidsfrister för handläggningen av ärenden i 5–8 §§ gäller inte för ansökningar som ges in till mark- och miljödomstol och inte heller för överklaganden.

Tidsfrister för större anläggningar för produktion av el

5 § Prövningar som avses i 3 § och som gäller större anläggningar för produktion av el ska handläggas skyndsamt och prövningsmyndigheten ska meddela sitt beslut inom två år från det att en fullständig ansökning eller anmälan kom in till prövningsmyndigheten. Om det är nödvändigt på grund av synnerliga skäl får tiden förlängas en gång med högst ett år.

För anmälningspliktiga verksamheter räknas tiden i första stycket till och med den tidpunkt när verksamheten får påbörjas enligt 9 kap. 6 c § miljöbalken.

Tidsfrister för mindre anläggningar

6 § Prövningar som avses i 3 § och som gäller mindre anläggningar för produktion av el ska handläggas skyndsamt och myndigheten ska meddela sitt beslut inom ett år från det att en fullständig ansökning eller anmälan kom in till prövningsmyndigheten. Om det är nödvändigt på grund av synnerliga skäl får tiden förlängas en gång med högst ett år.

Tidsfrister för uppgraderingar

7 § Prövningar som avses i 3 § och som gäller uppgradering ska handläggas skyndsamt och prövningsmyndigheten ska meddela sitt beslut inom

ett år från det att en fullständig ansökan eller anmälan kom in till prövningsmyndigheten. Om det är nödvändigt på grund av tvingande säkerhetsrelaterade skäl där uppgraderingsprojektet inverkar påtagligt på elnätet eller anläggningens ursprungliga kapacitet, storlek eller prestanda, eller andra synnerliga skäl, får tiden förlängas en gång med högst ett år.

8 § När en verksamhet är tillståndspliktig enligt miljöprövningsförordningen ska tidsfristen i 7 § enbart gälla om verksamheten har ett giltigt tillstånd. I annat fall ska tidsfristerna i 5 eller 6 §§ tillämpas på prövningar som rör nytt tillstånd för verksamheten.

Gemensam kontaktpunkt

9 § Den gemensamma kontaktpunkten ska tillhandahålla elektronisk information och vägledning till den som vill ansöka om de tillstånd eller göra de anmälningar som behövs för uppförande, drift och uppgradering av anläggning för förnybar energi. Kontaktpunkten ska utformas så att den underlättar hela det administrativa ansöknings- och tillståndsförfarandet. X ska tillhandahålla den gemensamma kontaktpunktens funktioner och vid behov involvera andra berörda myndigheter för att möjliggöra en väl fungerande gemensam kontaktpunkt.

Ansvariga myndigheter

10 § X ska lämna X den information som behövs för att X ska kunna fullgöra sin skyldighet enligt 9 §. Den myndighet som lämnar informationen ansvarar för att informationen är korrekt och uppdaterad.

Övergångsbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft den 30 juni 2021.
2. Bestämmelserna i 5–8 §§ tillämpas endast i fråga om ansökningar och anmälningar som har kommit in till prövningsmyndigheten efter ikraftträdandet.

Nuvarande lydelse

2 § Ansökningshandlingarna *skall* ges in i det antal exemplar som mark- och miljödomstolen finner behövt.

Har ansökningshandlingarna inte getts in i tillräckligt antal exemplar eller finner mark- och miljödomstolen att ansökan ärofullständig *skall* domstolen förelägga sökanden att avhjälpa bristen inom viss tid. Följer sökanden inte ett föreläggande, får domstolen besluta att bristen *skall* avhjälpas på sökandens bekostnad eller, om bristen är så väsentlig att ansökan inte kan ligga till grund för prövning av målet, avvisa ansökan.

Förslag till ny paragraf i 22 kap.

Föreslagen lydelse

2 § Ansökningshandlingarna *ska* ges in i det antal exemplar som mark- och miljödomstolen finner behövt. *Ansökningshandlingarna får ges in elektroniskt i mål som omfattas av [lagen om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi].*

Har ansökningshandlingarna inte getts in i tillräckligt antal exemplar eller finner mark- och miljödomstolen att ansökan ärofullständig *ska* domstolen förelägga sökanden att avhjälpa bristen inom viss tid. Följer sökanden inte ett föreläggande, får domstolen besluta att bristen *ska* avhjälpas på sökandens bekostnad eller, om bristen är så väsentlig att ansökan inte kan ligga till grund för prövning av målet, avvisa ansökan.

2 b §

I lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar finns vissa bestämmelser om handläggningen av mål och ärenden där mark- och miljödomstol är första instans. Enligt 4 kap. 3 § den lagen tillämpas inte bestämmelsen i 12 kap. 8 § rättegångsbalken att skriftlig fullmakt ska vara egenhändigt undertecknad av parten i mål som rör sådant tillståndsförfarande som omfattas av [lagen om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi].

NATURGASFÖRORDNING (2006:1043)

Nuvarande lydelse

6 § En ansökan enligt 4 eller 5 § ska vara skriftlig och ges in till Energimarknadsinspektionen. Utöver det som följer av 4 och 5 §§ ska ansökan innehålla

1. en teknisk beskrivning av den planerade ledningen, stationen eller anläggningen samt en kostnadsberäkning.

2. en karta över ledningens föreslagna sträckning eller stationens eller anläggningens föreslagna placering samt en beskrivning av den mark som behöver tas i anspråk för ledningen, stationen eller anläggningen.

3. bestyrkta förteckningar över ägare och innehavare av fastigheter över vilka

Föreslagen lydelse

6 § En ansökan enligt 4 eller 5 § ska vara skriftlig och ges in till Energimarknadsinspektionen. Utöver det som följer av 4 och 5 §§ ska ansökan innehålla *följande*.

1. *En* teknisk beskrivning av den planerade ledningen, stationen eller anläggningen samt en kostnadsberäkning.

2. *En* karta över ledningens föreslagna sträckning eller stationens eller anläggningens föreslagna placering samt en beskrivning av den mark som behöver tas i anspråk för ledningen, stationen eller anläggningen.

3. *Bestyrkta* förteckningar över ägare och innehavare av fastigheter över vilka ledningen avses dras fram eller på vilka

ledningen avses dras fram eller på vilka stationen eller anläggningen avses placeras eller av fastigheter som på annat sätt behövs för anläggningen,

4. uppgift om de överenskommelser som träffats om upplåtelse av mark för ledningen, stationen eller anläggningen eller de hinder som finns mot sådana överenskommelser,

5. en redogörelse för sökandens organisation,

6. en redogörelse för hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs, och

7. den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 2 kap. 7 § andra stycket 2 eller 3 naturgaslagen (2005:403).

I en beskrivning enligt första stycket 1 ska det finnas en ritning över ledningens, stationens eller anläggningens konstruktion och dess anslutning till naturgasledningar.

stationen eller anläggningen avses placeras eller av fastigheter som på annat sätt behövs för anläggningen. *Ansökan behöver dock inte innehålla bestyrkta förteckningar i fråga om sådan koncession som omfattas av [lagen om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi].*

4. Uppgift om de överenskommelser som träffats om upplåtelse av mark för ledningen, stationen eller anläggningen eller de hinder som finns mot sådana överenskommelser.

5. En redogörelse för sökandens organisation.

6. En redogörelse för hur de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken följs.

7. Den miljökonsekvensbeskrivning som krävs enligt 2 kap. 7 § andra stycket 2 eller 3 naturgaslagen (2005:403).

LAG (2010:921) OM MARK- OCH MILJÖDOMSTOLAR

Förslag till ny paragraf i 4 kap.

3 §

I mål som rör sådant tillståndsförfarande som omfattas av [lagen om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi] tillämpas inte bestämmelsen i 12 kap. 8 § rättegångsbalken att skriftlig fullmakt ska vara egenhändigt undertecknad av parten. I sådana mål tillämpas inte heller 12 kap. 9 § eller bestämmelsen i 42 kap. 2 § tredje stycket rättegångsbalken.

Trots vad som anges i första stycket ska skriftlig fullmakt vara egenhändigt undertecknad av parten om rätten anser att det behövs.

ELFÖRORDNING (2013:208)

Nuvarande lydelse

6 § Till ansökningshandlingen enligt 5 § ska följande fogas:

1. En teknisk beskrivning av den planerade ledningen och en kostnadsberäkning. Beskrivningen ska innefatta bl.a. en ritning över ledningens konstruktion och dess anslutning till produktionsanläggning, station eller befintlig ledning.

Föreslagen lydelse

6 § Till ansökningshandlingen enligt 5 § ska följande fogas:

1. En teknisk beskrivning av den planerade ledningen och en kostnadsberäkning. Beskrivningen ska innefatta bl.a. en ritning över ledningens konstruktion och dess anslutning till produktionsanläggning, station eller befintlig ledning.

2. Karta över ledningens föreslagna sträckning och beskrivning av den mark som behöver tas i anspråk för ledningen.

3. Bestyrkta förteckningar över ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ledningen ska dras fram över eller av fastigheter som på annat sätt berörs av anläggningen.

4. Uppgift om de överenskommelser som träffats om upplåtelse av mark för ledningen eller de hinder som finns mot sådana överenskommelser.

2. Karta över ledningens föreslagna sträckning och beskrivning av den mark som behöver tas i anspråk för ledningen.

3. Bestyrkta förteckningar över ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheter som ledningen ska dras fram över eller av fastigheter som på annat sätt berörs av anläggningen. *Bestyrkta förteckningar behöver dock inte fogas till ansökningshandlingen i fråga om sådan koncession som omfattas av [lagen om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi].*

4. Uppgift om de överenskommelser som träffats om upplåtelse av mark för ledningen eller de hinder som finns mot sådana överenskommelser.

10 § I ett ärende om meddelande av nätkoncession enligt 2 kap. 1 § ellagen (1997:857) ska beslut meddelas av nätmyndigheten inom tre år efter det att en fullständig ansökan kom in till myndigheten. Om ärendet ska prövas av regeringen enligt 2 kap. 1 b § ellagen, ska beslut meddelas inom fem år efter det att en fullständig ansökan kom in till nätmyndigheten.

I ett ärende om förlängning av en nätkoncessions giltighetstid enligt 2 kap. 14 eller 15 §§ ellagen ska beslut meddelas av nätmyndigheten inom åtta år efter det att en fullständig ansökan kom in till myndigheten. Om ärendet ska prövas av regeringen enligt 2 kap. 15 a § ellagen, ska beslut meddelas inom tio år efter det att en fullständig ansökan kom in till nätmyndigheten.

Om det är nödvändigt på grund av utredningen av ärendet, får handläggningstiden vid högst ett tillfälle förlängas med högst den ursprungliga tidsfristens längd. Sökanden ska informeras om skälen för att handläggningstiden förlängs innan den ursprungliga tidsfristen har gått ut.

Förslag till ny paragraf i elförordningen

10 a §

Om ett ärende om nätkoncession gäller en starkströmsledning som behövs för att ansluta en anläggning för förnybar energi enligt lagen (SFS-nummer) om tillståndsförfaranden för produktion av förnybar energi m.m. till elnätet ska de tidsfrister som gäller enligt den lagen eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen gälla i stället för det som anges i 10 §.